

Oktober 2014.

Međunarodnu zaštita u vezi sa osobama izbjeglim iz Sirijske Arapske Republike - ažurirana verzija III

1. Od objavljivanja UNHCR-ovog dokumenta "Međunarodna zaštita u vezi sa osobama izbjeglim iz Sirijske Arapske Republike, ažurirana verzija II" iz oktobra 2013. godine ⁽¹⁾, situacija u Siriji se dodatno pogoršala u smislu sigurnosti, ljudskih prava, raseljavanja i humanitarnih potreba.

Sukob i sigurnosna situacija

2. Gotovo svi dijelovi zemlje su sada upleteni u nasilje, koje se odigrava između različitih aktera, u djelimično isprepletenim sukobima, i koje je pogoršano učešćem stranih boraca na svim stranama. Borbe između sirijskih vladinih snaga i brojnih antivladinih naoružanih skupina nastavljaju se nesmanjenom žestinom. Paralelno s tim, grupa Islamska Država Irak i Šam (u daljnjem tekstu: IDIŠ) ⁽²⁾ uspostavila je kontrolu nad značajnim područjima u sjevernoj i sjeveroistočnoj Siriji i upušta se u

(1) Sadašnji dokument, Ažurirana verzija III, je zamjena za Ažuriranu verziju II (Visoki komesarijat UN-a za izbjeglice (UNHCR), "Međunarodna zaštita u vezi sa osobama izbjeglim iz Sirijske Arapske Republike, Ažurirana verzija II", od 22. oktobra 2013, <http://www.refworld.org/docid/5265184f4.html>).

(2) "Islamska Država Irak i Šam" (IDIŠ) (arapski: *Ad-Dawlah Al-fi'Islāmiyyah Al Iraku wa Al-Sham*), također poznata kao "Islamska Država Irak i Levant" (IDIL) je samoprogllašena "Islamska Država" (ID). Za stav Vijeća sigurnosti o "IDIL-u, ANF-u [Džabat al-Nusra] i svim ostalim pojedincima, skupinama, radnjama i subjektima povezanim sa al-Kaidom" pogledajte Rezoluciju 2161 (2014), koju je usvojilo Vijeće sigurnosti na svojoj 7198. sjednici, 17. juna 2014. godine, S/RES/2161 (2014), http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2161%282014%29 i Rezoluciju 2170 (2014), koju je usvojilo Vijeće sigurnosti na svojoj 7242. sjednici, 15. avgusta 2014. godine, S/RES/2170 (2014), http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2170%20%282014%29.

česte oružane sukobe protiv antivladinih naoružanih skupina ⁽³⁾, kurdskih snaga (Jedinice za zaštitu naroda), kao i protiv vladinih snaga. Lansiranjem vazdušnih napada na mete IDIŠ-a ⁽⁴⁾ 23. septembra 2014. godine, sukob se dodatno iskomplikovao. Kako međunarodni naponi da se pronađe političko rješenje za situaciju u Siriji dosada nisu bili uspješni, sukob i dalje uzrokuje nove civilne žrtve, raseljavanje i uništavanje državne infrastrukture.

3. U vrijeme pisanja ovog dokumenta, vladine snage su kontrolisale velike dijelove u zapadnim i centralnim područjima zemlje (pokrajine Latakija, Tartus, Hama i Homs), glavni grad Damask i veći dio njegovih prigradskih područja, te južnu pokrajinu Suvajda i putne komunikacije između tih područja. Od sredine 2014. godine, IDIŠ je konsolidovao vlast nad teritorijom koja se proteže duž graničnog pojasa uglavnom u sjevernoj i sjeveroistočnoj Siriji (kao i velika područja u susjednom Iraku), uključujući okolinu istočnog Alepa, pokrajine Raka, Dajr az Zaur i južna Hasaka ⁽⁵⁾. IDIŠ-ova teritorijalna osvajanja su rezultat njihovog vojnog jačanja koje je uslijedilo nakon širenja u Iraku, i to uglavnom na račun antivladinih naoružanih skupina. Krajem avgusta 2014. godine, IDIŠ je zauzeo vojni aerodrom Tabaku (u pokrajini Raka), te tako preuzeo i posljednje uporište vladinih snaga u toj pokrajini ⁽⁶⁾. Brojne antivladine naoružane skupine - sa različitim ideološkim i političkim uvjerenjima i različitim saveznicima – djeluju uglavnom u južnim pokrajinama Dara i Kunajtira, Damask, sjevernom Homsu, području Latakije, kao i u području Idliba i Alepa (i u gradu i u okolini). Primijećeno je da Džabat al-Nusra ⁽⁷⁾ saraduje sa drugim antivladinim naoružanima skupinama, ali se navodi da je nedavno gurnuo u stranu neke od svojih bivših saveznika, npr. u dijelovima Idliba, gdje je preuzeo kontrolu nad područjima duž turske granice ⁽⁸⁾. Jedinice za zaštitu naroda su uspostavile kontrolu nad sjevernim područjima kojima *de facto* upravljaju, i to nad Hasakom, Kobanom

⁽³⁾ Pojam "antivladinih naoružanih skupina" se odnosi na naoružane skupine i saveznike koji nastoje da zbace sirijsku vladu nasilnim putem. Među njima su Džabat al-Nusra, Islamski front (IF), Sirijski revolucionarni front (SRF) i Oslobođilačka vojska Sirije.

⁽⁴⁾ Navodi se da je meta vazdušnih napada bila skupina Korasan, koja je povezana sa al-Kaidom; AFP, *Coalition Airstrikes in Syria Killed Over 500* (AFP: "U vazdušnim napadima koalicije ubijeno više od 500 ljudi"), 23. oktobar 2014. godine, <http://abcn.ws/1skv08j>; Washington Post, *Airstrikes in Syria kill a leader of al-Qaeda cell* (Washington Post: "U vazdušnim napadima ubijen vođa ćelije al-Kaide"), 24. septembar 2014. godine, <http://wapo.st/1vejakM>.

⁽⁵⁾ Prema procjenama, teritorija pod kontrolom IDIŠ-a u Iraku i Siriji obuhvata populaciju od oko 9.000.000 ljudi; UN Security Council, *Implementation of Security Council resolutions 2139 (2014) and 2165 (2014)*, (Vijeće sigurnosti UN-a: "Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014)"), S/2014/696, 24.09.2014, para. 15, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2014/696. Po nekim procjenama, IDIŠ zauzima do 35 posto teritorije Sirije; Associated Press, *A Look at the Islamic State Militants in Syria* (Associated Press: "Pogled na militante Islamske Države u Siriji"), 28. avgust 2014. godine, <http://abcn.ws/1rBIFhx>.

⁽⁶⁾ Deutsche Welle, *Islamic State captures Tabqa air base in Syria* (Deutsche Welle: "Islamska Država zauzela vazdušnu bazu Tabaka u Siriji"), 25. avgust 2014. godine, <http://dw.de/p/1D04Z>.

⁽⁷⁾ Vidi fusnotu br. 2.

⁽⁸⁾ UN Security Council, *Implementation of Security Council resolutions 2139 (2014) and 2165 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014)"), 21. avgust 2014. godine, S/2014/611, para. 10, <http://www.refworld.org/docid/54083f8b4.html>.

(Ain al-Arab) i Afrinom. Angažovana je u odbrani od IDIŠ-a, koji nastoji da proširi svoju kontrolu u područjima kojima dominiraju Kurdi, te je nedavno preduzeo veliku vojnu ofanzivu na Kobane (pokrajina Alep), što je dovelo do raseljavanja velikih razmjera, pretežno kurdsog stanovništva iz grada i njegove okoline ⁽⁹⁾.

Civilne žrtve

4. Do aprila 2014. godine je broj osoba ubijenih zbog sukoba premašio cifru od 191.000. Najveći broj dokumentovanih smrtnih slučajeva zabilježen je u pokrajini Damask, a zatim u pokrajinama Alep, Homs, Idlib, Dara i Hamah ⁽¹⁰⁾. Pogoršanje sirijskog zdravstvenog sistema je navodno uzrokovalo na hiljade smrtnih slučajeva od hroničnih bolesti, što se inače moglo spriječiti, prerane smrti zbog zaraznih bolesti koje inače nisu fatalne, neonatalnih problema i neuhranjenosti ⁽¹¹⁾. Osim toga, rezultat sukoba je na stotine hiljada ranjenika, što često dovodi do dugoročne

⁽⁹⁾ UN News Centre, *Hundreds of thousands of Syrian Kurds live in fear of Islamist extremist violence – UN* (UN News Centre: "Stotine hiljada sirijskih Kurda živi u strahu od nasilja islamskih ekstremista – UN"), 23. septembar 2014. godine, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=48799>.

⁽¹⁰⁾ Human Rights Data Analysis Group (HRDAG), *Updated Statistical Analysis of Documentation of Killings in the Syrian Arab Republic* (Human Rights Data Analysis Group (HRDAG): "Ažurirana statistička analiza dokumentovanih ubistava u Sirijskoj Arapskoj Republici"), naručilac: Ured visokog komesara UN-a za ljudska prava, avgust 2014. godine, <https://hrdag.org/wp-content/uploads/2014/08/HRDAG-SYUpdatedReportAug2014.pdf>. U izvještaju se navodi da je u pokrajini Damask dokumentovano 39.393 smrtnih slučajeva, u Alepu – 31.932, Homsu – 28.186, Idlibu – 20.040, Dari – 18.539 i Hamahu – 14.690. Ogromna većina (85 posto) dokumentovanih žrtava su muškarci, dok žene čine 9,3 posto. U izvještaju se ne pravi razliku između boraca i civila. Analizirani su podaci dobiveni od pet izvora: vlade Sirije (samo do kraja marta 2012), Opservatorija za ljudska prava u Siriji (samo do kraja aprila 2013), Centra za statistiku i istraživanja u Siriji, Mreže za ljudska prava u Siriji i Centra za dokumentovanje kršenja. Cifra od 191.369 smrtnih slučajeva je više nego dva puta veća od skoro 93.000 smrtnih slučajeva navedenih u prethodnom izvještaju HRDAG-a, objavljenom u junu 2013. godine, koji je obuhvatio prve dvije godine sukoba. Izvještaj iz juna 2013. godine je dostupan na: HRDAG, *Updated Statistical Analysis of Documentation of Killings in the Syrian Arab Republic* (HRDAG: "Ažurirana statistička analiza dokumentovanih ubistava u Sirijskoj Arapskoj Republici"), naručilac: Ured visokog komesara UN-a za ljudska prava), 13. juni 2013. godine, <https://hrdag.org/wp-content/uploads/2013/06/HRDAG-Updated-SY-report.pdf>.

⁽¹¹⁾ "(...) u izvještajima se navodi da je od početka sukoba oko 200.000 Sirijaca umrlo od hroničnih bolesti zbog nedostatka liječenja i lijekova, što je u stvari više od 162.000 ljudi, koliko ih je prema procjenama umrlo direktno zbog ratnih dejstava"; European Commission, *The silent war: 200.000 Syrians have died due to lack of access to health care* (Evropska komisija: "Tihi rat: 200.000 Sirijaca je umrlo zbog nedostatka zdravstvene zaštite"), Statement/14/177, 28. maj 2014. godine, http://europa.eu/rapid/press-release_Statement-14-177_en.htm. Vidi i Save the Children, *A Devastating Toll: The impact of three years of war on the health of Syria's children* (Save the Children: "Razorne posljedice: Uticaj trogodišnjeg rata na zdravlje djece u Siriji"), 2014. godina, str. 4, <http://www.refworld.org/docid/531ec9444.html>; Newsweek, *In War-Torn Syria, a Health Crisis Emerges* (Newsweek: "Izbijanje zdravstvene krize u ratom razorenoj Siriji"), 18. mart 2014. godine, <http://bit.ly/1pmw9jm>; Al Jazeera, *Syria doctors flee amid crackdown* (Al Jazeera: "Sirijski doktori bježe usred represalija"), 28. februar 2014. godine, <http://aje.me/1fOkAvN>.

invalidnosti ⁽¹²⁾, te psihološka patnja kao posljedica svjedočenja nasilju, gubitka članova porodice, raseljavanja i oskudice ⁽¹³⁾.

Prisilno raseljavanje

5. Sukob u Siriji je izazvao najveću izbjegličku krizu našeg vremena, te Siriji danas čine najveću izbjegličku populaciju pod mandatom UNHCR-a. Raseljavanje je svakim danom sve veće, sa prosječno 100.000 izbjeglica koji su svaki mjesec pristizali u prihvatne zemlje u 2014. godini. Od marta 2014, gotovo polovina stanovništva je bila raseljena zbog sukoba u Siriji, i to 6,45 miliona unutar Sirije i preko 3,2 miliona registrovanih izbjeglica koji su izbjegli u susjedne zemlje ⁽¹⁴⁾. Djeca čine više od polovine raseljenih ⁽¹⁵⁾. Bombardovanja i granatiranja civilnih područja uzrokovala su intenzivna raseljavanja ⁽¹⁶⁾. Nadalje, sistematsko i namjerno

⁽¹²⁾ Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (WHO), nasilje je uzrokovalo više od 750.000 povreda; WHO, *Regional SitRep, August 2014* (WHO: "Regionalni situacioni izvještaj, avgust 2014"), 10. septembar 2014. godine, str. 2, <http://syria.unocha.org/sites/default/files/August%20SitRep.pdf>.

⁽¹³⁾ "Svjetska zdravstvena organizacija procjenjuje da će 3 do 4 posto ljudi koji su pogođeni vanrednim stanjem (kao što je rat u Siriji) razviti teške mentalne zdravstvene poremećaje, kao što su psihoze ili teške depresije (u poređenju sa 2 do 3 posto prije izbijanja vanrednog stanja). Organizacija također navodi da će 15 do 20 posto ljudi u vanrednom stanju razviti blagu ili umjerenu anksioznost ili depresiju ili post-traumatski stresni poremećaj (PTSP) - u odnosu na 10 posto prije izbijanja vanrednog stanja - te da će "veliki postotak" ljudi doživjeti "normalnu bol" u situacijama vanrednog stanja; Foreign Policy, *A Tidal Wave of Trauma* (Foreign Policy: "Plimni val traume"), 27. maj 2014. godine, <http://atfp.co/1o3RWuo>. Procjenjuje se da u Siriji trenutno nema više od 40 psihijatarata, i oni se nalaze uglavnom u Damasku. Pored toga, primijećen je manjak psihotropnih lijekova na domaćem tržištu zbog štete nanosene farmaceutskoj industriji; UNHCR, *Echoes From Syria Issue 5 - October 2014* (UNHCR: "Odjeci iz Sirije", izdanje br. 5 - oktobar 2014), str. 2, <http://www.refworld.org/docid/543fadf24.html>. Vidi i The National, *Syria will pay heavy price for trauma of war inflicted on children* (The National: "Sirija će platiti visoku cijenu za ratne traume nanosene djeci"), 11. mart 2014. godine, <http://bit.ly/1nwgQyn>; Reuters, *Syrian doctors struggle to care for mentally ill and traumatized* (Reuters: "Sirijski doktori se bore da zbrinu psihičke bolesnike i osobe koje su preživjele traume"), 4. mart 2014. godine, <http://reut.rs/1g7hP58>; Médecins Sans Frontières, *Syria: An invisible crisis - alarming psychological needs among refugees in Iraq* (Ljekari bez granica: "Sirija: Nevidljiva kriza - alarmantne psihološke potrebe među izbjeglicama u Iraku"), 8. oktobar 2013. godine, <http://www.msf.org/article/syria-invisible-crisis-alarming-psychological-needs-among-refugees-iraq>.

⁽¹⁴⁾ UNHCR, *Syria Regional Refugee Response* (UNHCR: "Regionalni plan za odaziv na izbjegličke probleme u Siriji"), pristupljeno 25. oktobra 2014, <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>; UNHCR, *Syria tops world list for forcibly displaced after three years of conflict* (UNHCR: "Sirija na vrhu svjetske liste po broju prisilno raseljenih nakon tri godine sukoba"), 14. mart 2014. godine, <http://www.unhcr.org/5321cda59.html>.

⁽¹⁵⁾ UNHCR, *Needs soar as number of Syrian refugees tops 3 million* (UNHCR: "Potrebe sve veće nakon što je broj sirijskih izbjeglica premašio cifru od tri miliona") 29. avgust 2014. godine, <http://www.unhcr.org/53ff76c99.html>.

⁽¹⁶⁾ UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 12. februar 2014. godine, A/HRC/25/65, para. 144, <http://www.refworld.org/docid/53182eed4.html>; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 4. juni 2013. godine, A/HRC/23/58, para. 149, <http://www.refworld.org/docid/51aee9484.html>.

uskraćivanje hrane i sanitetskog materijala određenim lokalitetima je opisano kao sredstvo za raseljavanje stanovništva ⁽¹⁷⁾. Unutrašnje borbe između opozicionih grupa i IDIŠ-a sve više dovode do raseljavanja unutar i izvan Sirije ⁽¹⁸⁾. Ostali, uključujući i pripadnike vjerskih i etničkih manjina, bježe od kršenja i zloupotreba koja čine antivladine naoružane skupine ⁽¹⁹⁾. Naročito su širenje IDIŠ-ove kontrole nad teritorijom i okrutno postupanje sa stanovništvom doveli do znatnog raseljavanja ⁽²⁰⁾. Nedavno je više od 200.000, uglavnom Kurda, raseljeno zbog napredovanja IDIŠ-ovih militanata prema gradu Kobane (Ain al-Arab) i okolnim selima u pokrajini Alep, od kojih je većina izbjegla u Tursku, kao dio egzodusa koji predstavlja najveći egzodus u Tursku koji se dogodio u rasponu od nekoliko dana od početka sukoba ⁽²¹⁾. Osim toga, ljudi su sve više prisiljeni da bježe zbog nedostatka usluga, uključujući i zbog neadekvatne zdravstvene zaštite i gubitka sredstava za život usred

(17) UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 4. juni 2013. godine, A/HRC/23/58, para. 20, <http://www.refworld.org/docid/51aee9484.html>.

(18) Na primjer, između 22. aprila i 19. maja 2014, "(...) obračuni između Džabat al-Nusre, Sirijske oslobodilačke armije i Islamska Države Irak i Šam (IDIŠ) doveli su do raseljavanja najmanje 115.000 ljudi u pokrajinama Dajr az Zaur i Dara. Do raseljavanja je došlo nakon sukoba oko kontrole plina i naftnih resursa u okolini benzinske pumpe Koniko u pokrajini Dajr az Zaur i nakon što je Džabat al-Nusra preuzeo kontrolu nad selom Kerba u pokrajini Dara"; UN Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 2139 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Izvještaj generalnog sekretara o provedbi rezolucije Vijeća sigurnosti 2139 (2014)"), 22. maj 2014. godine, S/2014/365, para. 7, <http://www.refworld.org/docid/53ac00ee4.html>. Vidi i AFP, *100,000 civilians flee jihadist clashes in Syria* (AFP: "100.000 civila bježi od sukoba džihadista u Siriji"), 10. maj 2014. godine, <http://bit.ly/T9WJiC>; The Washington Institute for Near East Policy, *Indecisive Inter-Rebel Fighting in Syria Benefits the Regime* (Institut u Vašingtonu za politiku na Bliskom Istoku: "Neriješene borbe među pobunjenicima u Siriji koriste režimu"), Policy Watch 2200, 28. januar 2014, <http://washin.st/MY1TdO>.

(19) "Ostali – često, ali ne i isključivo, iz zajednica Alavita, šiita, Druza i hrišćana - bježe od napada antivladinih naoružanih skupina. U tom kontekstu su zabilježeni konkretni slučajevi prisilnog raseljavanja"; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 4. juni 2013. godine, A/HRC/23/58, para. 149, <http://www.refworld.org/docid/51aee9484.html>.

(20) UN Security Council, *Implementation of Security Council resolutions 2139 (2014) and 2165 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014)"), 21. avgust 2014. godine, S/2014/611, para. 6, <http://www.refworld.org/docid/54083f8b4.html>; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014, A/HRC/27/60, para. 133-135, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>; UN Human Rights Council, *Oral Update of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Usmena ažurirana informacija Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), A/HRC/26/CRP.2, 16. juni 2014. godine, para. 41, <http://www.refworld.org/docid/53a033004.html>.

(21) UNHCR, *Carried to safety, Kobane refugee joins thousands heading to Iraq* (UNHCR: "Put ka sigurnom području: Izbjeglica iz Kobana pridružuje se hiljadama ljudi koji se kreću prema Iraku"), 13. oktobar 2014. godine, <http://www.unhcr.org/543bb9889.html>.

rasta cijena hrane ⁽²²⁾. Višestruka raseljavanja su upečatljiva karakteristika sirijskog sukoba jer se linije fronte stalno pomjeraju te područja koja su nekad bila sigurna bivaju upletena u sukob ⁽²³⁾. Osim toga, primijećeno je da su interno raseljena lica ponovo ciljana meta i da su iznova prisiljena na raseljavanje ⁽²⁴⁾.

6. Osim internog raseljavanja velikih razmjera, više od 3,2 miliona Sirijaca našlo je utočište u regiji, sa više od 1,13 miliona registrovanih kod UNHCR-a u Libanu, što ga čini zemljom sa najvećim koncentracijom izbjeglica po glavi stanovnika u novijoj historiji ⁽²⁵⁾; sa više od jedan milion u Turskoj; preko 619.000 u Jordanu; 215.000 u Iraku i 140.000 u Egiptu ⁽²⁶⁾. Prihvatne zemlje trpe snažne demografske, ekonomske, političke i društvene pritiske ⁽²⁷⁾. Osim toga, Sirijci su podnijeli više od 165.000 zahtjeva za azil u evropskim zemljama (mimo Turske) do kraja septembra 2014. godine ⁽²⁸⁾. Kao rezultat izbjeglištva i emigracije velikih razmjera, procjenjuje se da je

⁽²²⁾ UNHCR, *Needs soar as number of Syrian refugees tops 3 million* (UNHCR: "Potrebe sve veće nakon što je broj sirijskih izbjeglica premašio cifru od tri miliona") 29. avgust 2014. godine, <http://www.unhcr.org/53ff76c99.html>.

⁽²³⁾ "UNHCR i druge humanitarne agencije navode da sve više porodica dolazi u šokantnom stanju, iscrpljene, uplašene i sa potrošenom ušteđevinom. Većina su u pokretu već godinu dana ili više, bježe od sela do sela prije nego što donesu konačnu odluku da napuste zemlju. (...) Mnoge izbjeglice koje tek pristižu izjavljuju da bi napustile Siriju samo u krajnjoj nuždi. Sve veći broj, uključujući i više od polovine onih koji dolaze u Liban, već su bili raseljeni barem jedanput prije nego što su izbjegli, a jedan u 10 je bio raseljen više od tri puta. Jedna žena je rekla UNHCR-u da je bila raseljena 20 puta prije nego što je prešla granicu sa Libanom"; UNHCR, *Needs soar as number of Syrian refugees tops 3 million* (UNHCR: "Potrebe sve veće nakon što je broj sirijskih izbjeglica premašio cifru od tri miliona") 29. avgust 2014. godine, <http://www.unhcr.org/53ff76c99.html>. Vidi i Office of the High Commissioner for Human Rights, *Patterns of displacement continue to be massive in Syria* (Ured visokog komesara za ljudska prava: "Obrasci raseljavanja i dalje masivni u Siriji"), 27. septembar 2013. godine, <http://www.ohchr.org/FR/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=13791&LangID=E>.

⁽²⁴⁾ UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, Prilog III, para. 2, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 4. juni 2013. godine, A/HRC/23/58, str. 1, <http://www.refworld.org/docid/51aee9484.html>.

⁽²⁵⁾ UNHCR, *Syrian refugees in Lebanon surpass one million* (UNHCR: "Više od million sirijskih izbjeglica u Libanu"), 3. april 2014. godine, <http://www.unhcr.org/533c15179.html>.

⁽²⁶⁾ Na dan 25. oktobar 2014. Za najnovije podatke, vidi <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>.

⁽²⁷⁾ UNHCR, *Needs soar as number of Syrian refugees tops 3 million* (UNHCR: "Potrebe sve veće nakon što je broj sirijskih izbjeglica premašio cifru od tri miliona"), 29. avgust 2014. godine, <http://www.unhcr.org/53ff76c99.html>.

⁽²⁸⁾ Manje od četiri posto Sirijaca koji su pobjegli u sukobu potražilo je sigurnost u Evropi (mimo Turske). Od početka sukoba, samo pet evropskih zemalja (Bugarska, Njemačka, Nizozemska, Švedska i Švajcarska) zaprimilo je više od 5.000 zahtjeva za azil od Sirijaca, za razliku od ostalih 17 zemalja koje su zaprimile manje od 200 zahtjeva u istom periodu; UNHCR, *Syrian Refugees in Europe: What Europe Can Do to Ensure Protection and Solidarity* (UNHCR: "Sirijske izbjeglice u Evropi: Šta Evropa može učiniti da osigura zaštitu i solidarnost"), 11. juli 2014. godine, str. 4, <http://www.refworld.org/docid/53b69f574.html>.

broj stanovnika u Siriji opao za 12 posto do kraja 2013. godine, u odnosu na stanje prije sukoba ⁽²⁹⁾.

7. Osim Sirijaca, više od 270.000 palestinskih izbjeglica, registrovanih kod UNRWA-e u Siriji, raseljeno je jer su skoro sva njihova stambena područja iskusila borbe ili upotrebu teškog naoružanja. Prema izvještajima UNRWA-e, otprilike polovina od 540.000 palestinskih izbjeglica, registrovanih kod UNRWA-e u Siriji, trenutno je raseljeno unutar Sirije ⁽³⁰⁾, dok je još 70.000 palestinskih izbjeglica iz Sirije rasuto širom regiona i dalje ⁽³¹⁾.

Stanje ljudskih prava i kršenja međunarodnog humanitarnog prava

8. Situacija vezana za zaštitu u Siriji se progresivno i dramatično pogoršava. Prema generalnom sekretaru UN-a, "[S]ukob i dalje odlikuju užasne povrede međunarodnog humanitarnog prava i kršenja ljudskih prava, uz potpuno zanemarivanje humanosti" ⁽³²⁾, a Nezavisna istražna komisija je u svom najnovijem izvještaju navela da civili doživljavaju ponašanje zaraćenih strana kao "neizmjernu patnju" ⁽³³⁾. Prijavljeno je da strane u sukobu čine ratne zločine i teška kršenja ljudskih prava, uključujući djela koja prerastaju u zločine protiv čovječnosti ⁽³⁴⁾, često bez ikakvog kažnjavanja ⁽³⁵⁾.

⁽²⁹⁾ Prema Centru za politološka istraživanja u Siriji, Sirija je 2010. godine imala 20,87 miliona stanovnika; do kraja 2013. godine, broj stanovnika je opao na 18,35 miliona, uglavnom zbog odlaska iz zemlje, mada je na ovo smanjenje uticao i veći mortalitet kao rezultat sukoba. Uzimajući u obzir predratnu stopu prirasta sirijskog stanovništva, procjenjuje se da bi Sirija, da nije pretrpjela ovaj oružani sukob, imala ukupno 22,44 miliona stanovnika do kraja 2013. godine; Syrian Centre for Policy Research, *Squandering Humanity: Socioeconomic Monitoring Report on Syria, combined third and fourth quarter report (July – December 2013)* (Centar za politološko istraživanje u Siriji: "Rasipanje humanosti: Izvještaj o monitoringu društveno-ekonomske situacije u Siriji", kombinovani treći i četvrti izvještajni kvartal (jul-decembar 2013. godine)), maj 2014. godine, str. 31, http://www.unrwa.org/sites/default/files/scpr_report_q3-q4_2013_270514final_3.pdf.

⁽³⁰⁾ UNRWA, *Syria Regional Crisis Response Update 79* (UNRWA: "Regionalni odaziv na krizu u Siriji", Ažurirana verzija br. 79), 3. oktobar 2014. godine, <http://www.unrwa.org/newsroom/emergency-reports/syria-regional-crisis-responseupdate-79>.

⁽³¹⁾ U Libanu je UNRWA registrovala 44.000 palestinskih izbjeglica iz Sirije; u Jordanu se njih 14.290 obratilo za pomoć UNRWA-i, a 860 u Gazi. UNRWA je također dobila izvještaje o oko 4.000 palestinskih izbjeglica u Egiptu i manjem broju u Libiji, Turskoj i istočnoj Aziji; UNRWA, *Syria Regional Crisis Response Update 79* (UNRWA: "Regionalni odaziv na krizu u Siriji", Ažurirana verzija br. 79), 3. oktobar 2014. godine, <http://www.unrwa.org/newsroom/emergency-reports/syria-regional-crisis-response-update-79>.

⁽³²⁾ UN Security Council, *Implementation of Security Council resolution 2139 (2014) and 2165 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014)"), 21. avgust 2014. godine, S/2014/611, para 53, <http://www.refworld.org/docid/54083f8b4.html>.

⁽³³⁾ UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>.

⁽³⁴⁾ Vidi konsektivne izvještaje Nezavisne istražne komisije, dostupno na: <http://www.ohchr.org/en/hrbodies/hrc/iicisyria/pages/independentinternationalcommission.aspx>. Vidi,

9. U izvještajima Nezavisne istražne komisije i organizacija za ljudska prava se tvrdi da su vlada i provladine snage, između ostalog, vršile pokolje i rasprostranjene napade na civile, sistematski počinivši ubistva, mučenja i prisilne nestanke koji dosežu nivo zločina protiv čovječnosti ⁽³⁶⁾. Navodi se, također, da su počinile teška kršenja ljudskih prava te ratne zločine poput ubistava, držanja talaca, mučenja, silovanja i drugih oblika seksualnog nasilja i ciljanja civila. Osim toga, u izvještajima se navodi da nisu uvažavali posebnu zaštitu koju uživaju bolnice i medicinski i humanitarni radnici. Posljedica neselektivnog i neproporcionalnog bombardovanja, uključujući uz upotrebu kasetne municije, bure-bombi i hlora, kao i artiljerijskog granatiranja, su mnogobrojne civilne žrtve i razorena cjelokupna naselja. Vladine snage su izvršile dodatnu opsadu određenih područja pod kontrolom opozicije, uz redovno granatiranje i bombardovanje ⁽³⁷⁾. Ovakva taktika je dovela do brojnih lokalnih primirja u Homsu, gradu Damasku i pokrajini Damask, koja često prate masovna hapšenja vojno sposobnih muškaraca ⁽³⁸⁾. Provladine snage također su upletene u regrutovanje i iskorištavanje djece u neprijateljstvima.

10. U izvještajima Nezavisne istražne komisije i organizacija za ljudska prava se tvrdi da su antivladine naoružane skupine počinile masakre i ratne zločine,

također, izvještaje organizacija Human Rights Watch, dostupno na: <http://www.hrw.org/middle-eastn-africa/syria> i Amnesty International, dostupno na: <http://www.amnesty.org/en/region/syria>.

⁽³⁵⁾ Prema Paolu Serđu Pinjeru (Paulo Sérgio Pinheiro), predsjedavajućem Nezavisne međunarodne istražne komisije za Siriju, "Politika nekažnjavanja se udomila u Sirijskoj Arapskoj Republici"; UN News Centre, *Impunity, unprecedented violence, denial of aid hallmarks of Syria conflict – UN rights panel* (UN News Centre: "Nekažnjavanje, nasilje bez presedana, uskraćivanje oznaka za pomoć u sirijskom sukobu - Panel UN-a za ljudska prava", 18. juni 2014, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=48070>). Vidi, također, izvještaje Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku, dostupno na: <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/IIICISyria/Pages/IndependentInternationalCommission.aspx>. Pozivi da se situacija u Siriji uputi na Međunarodni krivični sud, radi krivičnog gonjenja svih strana u sukobu koje su počinile zlostavljanja, dosada nisu bili uspješni; UN News Centre, *Russia, China block Security Council referral of Syria to International Criminal Court* (UN News Centre: "Rusija i Kina blokiraju Vijeće sigurnosti da Siriju uputi na Međunarodni krivični sud"), 22. maj 2014. godine, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=47860>; International Federation for Human Rights, *Syria: Groups call for ICC referral* (Međunarodna federacija za ljudska prava: "Traži se upućivanje na Međunarodni krivični sud"), 15. maj 2014. godine, <http://www.refworld.org/docid/5391b73b10.html>; Human Rights Watch, *UN Security Council: Support Justice for Syria* (Human Rights Watch: "Vijeće sigurnosti UN-a: Podržimo pravdu za Siriju"), 14. april 2014. godine, <http://www.refworld.org/docid/534d2feb4.html>.

⁽³⁶⁾ UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, para. 28, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>.

⁽³⁷⁾ Vidi konsektivne izvještaje Nezavisne istražne komisije, dostupno na: <http://www.ohchr.org/en/hrbodies/hrc/iicisyria/pages/independentinternationalcommission.aspx>. Vidi također izvještaje organizacija Human Rights Watch, dostupno na: <http://www.hrw.org/middle-eastn-africa/syria> i Amnesty International, dostupno na: <http://www.amnesty.org/en/region/syria>.

⁽³⁸⁾ UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, para. 11. i 46, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>.

uključujući ubistva, bespravne egzekucije, mučenja, držanje talaca, prisilne nestanke, seksualno nasilje, regrutovanje i iskorištavanje djece u borbene i neborbene svrhe i napade na zaštićene objekte, medicinske i vjerske radnike i novinare. Lokaliteti pod kontrolom vlade, uključujući područja sa vjerskim manjinama, često su izloženi neselektivnim minobacačkim i raketnim napadima, te napadima sa improvizovanim eksplozivnim napravama, koja vrše antivladine naoružane skupine⁽³⁹⁾. Antivladine naoružane skupine su izvršile opsadu ili privremeno smanjile dotok vode odnosno snabdijevanje strujom u civilnim područjima za koja pretpostavljaju da su simpatizeri vlade⁽⁴⁰⁾. U izvještajima Nezavisne istražne komisije i organizacija za ljudska prava se također navodi da su pripadnici IDIŠ-a uključeni u mučenja, ubistva, prisilne nestanke i prisilno raseljavanje kao dio napada na civilno stanovništvo u pokrajinama Raka i istočnom Alepu, koji dosežu nivo zločina protiv čovječnosti⁽⁴¹⁾. Također je

⁽³⁹⁾ Vidi, na primjer, UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>; Human Rights Watch: *Syria: Women, Children Held Hostage for a Year* (Human Rights Watch: "Sirija: Žene i djeca se drže kao taoci godinu dana"), 6. avgust 2014. godine, <http://www.refworld.org/docid/53e4a34d4.html>; Human Rights Watch, *"Maybe We Live and Maybe We Die": Recruitment and Use of Children by Armed Groups in Syria* (Human Rights Watch: "Možda ćemo živjeti, a možda ćemo i umrijeti": Regrutovanje i iskorištavanje djece od strane naoružanih skupina u Siriji"), 24. juni 2014. godine, ISBN: 978-1-62313-1425, <http://www.refworld.org/docid/53a9751b4.html>; Amnesty International, *Syria, Summary killings and other abuses by armed opposition groups* (Amnesty International: "Sirija: Ubistva po kratkom postupku i druga zlostavljanja od strane naoružanih opozicionih skupina"), 14. mart 2013. godine, MDE 24/008/2013, <http://www.refworld.org/docid/514304f42.html>; Human Rights Watch, *Syria: End Opposition Use of Torture, Executions* (Human Rights Watch: "Sirija: Stanimo u kraj mučenjima i pogubljenjima koja čini opozicija"), 17. septembar 2012. godine, <http://www.refworld.org/docid/505847cc2.html>.

⁽⁴⁰⁾ UN Human Rights Council, *Oral Update of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Usmena ažurirana informacija Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), A/HRC/26/CRP.2, 16. juni 2014. godine, para. 56, <http://www.refworld.org/docid/53a033004.html>; UN News Centre, *Syria: Ban warns against targeting civilians after armed groups cut water supplies in Aleppo* (UN News centre: "Sirija: Ban upozorava na ciljanje civila nakon što su naoružane skupine smanjile snabdijevanje vodom u Alepu"), 17. maj 2014. godine, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=47816>; Amnesty International, *Syria: Briefing note on sieges across Syria* (Amnesty International: "Sirija: Informacija o opsadama širom Sirije"), 16. april 2014. godine, MDE 24/018/2014, <http://www.refworld.org/docid/536c8abf4.html>; UN Human Rights Council, *Oral Update of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Usmena ažurirana informacija Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 18. mart 2014. godine, para 85, <http://www.refworld.org/docid/537605144.html>; OHCHR, *Living Under Siege - The Syrian Arab Republic* (OHCHR: "Život pod opsadom – Sirijska Arapska Republika"), februar 2014. godine, str. 1. i 9, <http://www.refworld.org/docid/5305e1694.html>.

⁽⁴¹⁾ UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, para. 38, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>. Vidi i Human Rights Watch, *Syria: ISIS Holds 130 Kurdish Children* (Human Rights Watch: "IDIŠ drži 130 kurdske djece"), 1. juli 2014. godine, <http://www.hrw.org/news/2014/06/30/syria-isis-holds-130-kurdish-children>; Human Rights Watch, *Syria: ISIS Summarily Killed Civilians* (Human Rights Watch: "Sirija: IDIŠ ubija civile po kratkom postupku"), 14 juni 2014. godine, <http://www.refworld.org/docid/53a01b494.html>; Amnesty International, *Rule of Fear:*

prijavljeno da IDIŠ vrši neselektivne napade na civile, uz korištenje minobacača, raketa, bombaških vozila i bombaških samoubica. Stvarna ili pretpostavljena neslaganja sa vlastima IDIŠ-a ili kršenja njegovih pravila, koja se temelje na strogom tumačenju šerijatskog zakona, dovode do teških bespravnih kazni, uključujući i javna pogubljenja, bičevanja i odsijecanja udova ⁽⁴²⁾. U izvještajima se navodi da je IDIŠ također intenzivno regrutovao djecu za vojne operacije, uključujući i za samoubilačke bombaške napade ⁽⁴³⁾, te da je smanjio dotok vode i električne energije spornim civilnim područjima ⁽⁴⁴⁾.

11. Kao što su to navele Nezavisna istražna komisija i organizacije za ljudska prava, Jedinice za zaštitu naroda i Asajiš, odnosno vojni ogranak i policijske snage Partije demokratskog jedinstva, koja *de facto* ima kontrolu nad pretežno kurdskim područjima na sjeveru Sirije, također su upleteni u kršenja ljudskih prava, uključujući i proizvoljna hapšenja, zlostavljanja u istražnom pritvoru, te proceduralne povrede ⁽⁴⁵⁾. Navodi se da su Jedinice za zaštitu naroda razbile niz protesta protiv vlade i Partije

Isis Abuses in Detention in Northern Syria (Amnesty International: "Vladavina straha: Zlostavljanja koja vrši IDIŠ u pritvoru u sjevernoj Siriji"), MDE 24/063/2013, 19. decembar 2013. godine, str. 3, <http://www.refworld.org/docid/52b2b1ce4.html>.

⁽⁴²⁾ UN Security Council, *Implementation of Security Council resolution 2139 (2014) and 2165 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014)"), S/2014/696, 24. septembar 2014, para. 24-28, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2014/696; OHCHR, *Syria's brutal war threatens international peace and security: UN commission of inquiry* (OHCHR: "Brutalni rat u Siriji je prijetnja međunarodnom miru i sigurnosti: UN-ova istražna komisija"), 27. avgust 2014, <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=14966&LangID=E>; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, para. 30-38, 65-74, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>.

⁽⁴³⁾ Human Rights Watch, *"Maybe We Live and Maybe We Die": Recruitment and Use of Children by Armed Groups in Syria* (Human Rights Watch: "'Možda ćemo živjeti, a možda ćemo i umrijeti': Regrutovanje i iskorištavanje djece od strane naoružanih skupina u Siriji") 24. juni 2014. godine, ISBN: 978-1-62313-1425, <http://www.refworld.org/docid/53a9751b4.html>.

⁽⁴⁴⁾ Na primjer, navodi se da je 8. juna 2014. godine IDIŠ smanjio snabdijevanje strujom i vodom u Dajr az Zauru; UN Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 2139 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Izvještaj generalnog sekretara o provedbi rezolucije Vijeća sigurnosti 2139 (2014)"), 20. juni 2014. godine, S/2014/427, Prilog, str. 10, <http://www.refworld.org/docid/53abcd2e4.html>. Vidi, također, Amnesty International, *Syria: Briefing note on sieges across Syria* (Amnesty International: "Sirija: Informacija o opsadama širom Sirije"), 16. april 2014. godine, MDE 24/018/2014, <http://www.refworld.org/docid/536c8abf4.html>.

⁽⁴⁵⁾ Human Rights Watch, *Under Kurdish Rule: Abuses in PYD-run Enclaves of Syria* (Human Rights Watch: "Pod kurdskom vladavinom: Zlostavljanja u enklavama u Siriji kojima upravlja Partija demokratskog jedinstva"), 19. juni 2014. godine, ISBN: 978-1-62313-1432, str. 4, <http://www.refworld.org/docid/53a400c04.html>; UN Human Rights Council, *Oral Update of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Usmena ažurirana informacija Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 18. mart 2014. godine, para. 22, <http://www.refworld.org/docid/537605144.html>; Syria Deeply, *New Dangers for Opposition Kurds* (Syria Deeply: "Nove opasnosti za kurdsku opoziciju"), 10. maj 2013. godine, <http://nwsdp.ly/f7idb>.

demokratskog jedinstva, uz hapšenje demonстранata i političkih protivnika ⁽⁴⁶⁾. Jedinice za zaštitu naroda i Asajiš nastoje da stanu u kraj regrutovanju djece i započele su proces demobilizacije sve djece mlađe od 18 godina; međutim, ovaj problem još uvijek nije riješen, pogotovo u osvit intenziviranja borbi između Jedinica za zaštitu naroda i IDIŠ-a ⁽⁴⁷⁾.

Uticaj sukoba i nasilja na civilno stanovništvo u Siriji

12. Posebna karakteristika sukoba je da različite strane u sukobu često pripisuju političko mišljenje ili povezanost većoj grupi ljudi, uključujući čitavim porodicama ⁽⁴⁸⁾,

⁽⁴⁶⁾ Human Rights Watch, *Under Kurdish Rule: Abuses in PYD-run Enclaves of Syria* (Human Rights Watch: "Pod kurdskom vladavinom: Zlostavljanja u enklavama u Siriji kojima upravlja Partija demokratskog jedinstva"), 19. juni 2014. godine, ISBN: 978-1-62313-1432, str. 4, <http://www.refworld.org/docid/53a400c04.html>; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 16. avgust 2013. godine, A/HRC/24/46, para. 53, 62. i 94, <http://www.refworld.org/docid/52302c5c4.html>; Reporters Without Borders, *News providers targeted by both government and opposition forces* (Reporteri bez granica: "Novinari na meti i vlasti i opozicije"), 28. avgust 2013. godine, <http://www.refworld.org/docid/522481d34.html>.

⁽⁴⁷⁾ Geneva Call, *Syria: monitoring the prohibition of child soldiers by Kurdish armed forces* (Geneva Call: "Sirija: Praćenje zabrane služenja djece u oružanim kurdskim snagama"), 7. oktobar 2014. godine, <http://www.genevacall.org/syria-monitoringprohibition-child-soldiers-kurdish-armed-forces/>; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, para. 97, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>; Geneva Call, *Syria: Kurdish armed forces demobilize 149 child soldiers* (Geneva Call: "Sirija: Kurdske oružane snage demobilisale 149 djece iz vojske") 7. juli 2014. godine, <http://www.genevacall.org/syria-kurdish-armed-forces-demobilize-149-child-soldiers/>. Vidi i Human Rights Watch, *"Maybe We Live and Maybe We Die": Recruitment and Use of Children by Armed Groups in Syria* (Human Rights Watch: "Možda ćemo živjeti, a možda ćemo i umrijeti": Regrutovanje i iskorištavanje djece od strane naoružanih skupina u Siriji"), 24. juni 2014, ISBN: 978-1-62313-1425, <http://www.refworld.org/docid/53a9751b4.html>.

⁽⁴⁸⁾ U izvještajima se dosljedno opisuje ciljanje članova porodica i drugih osoba povezanih sa onima koji se protive ili za koje se smatra da se protive vladi. Kao takvi, članovi porodice (supružnici, djeca uključujući i maloljetnu djecu, braća i sestre, roditelji i članovi šire porodice), na primjer, demonстранata, aktivista, članova opozicionih stranaka ili naoružanih opozicionih skupina, dezertera i osoba koje izbjegavaju vojnu obavezu (stvarnih ili pretpostavljenih), navodno bivaju meta proizvoljnog hapšenja, *incommunicado* pritvora, mučenja i drugih oblika zlostavljanja, uključujući i seksualnog nasilja, kao i pogubljenja po kratkom postupku. Navodi se da su i komšije, kolege i prijatelji također na meti. Kada se traženi vladin oponent ili osoba za koju se smatra da je vladin oponent ne može naći, snage sigurnosti se okreću hapšenju odnosno zlostavljanju članova njegove porodice, uključujući djece, bilo kao oblik odmazde za opozicione aktivnosti ili dezerterstvo tražene osobe ili da bi dobili informaciju o mjestu gdje se nalazi ili kao sredstvo kojim će traženu osobu prisiliti da se preda ili da prizna optužbe protiv nje. U iznimno teškim slučajevima, čitave porodice pripadnika opozicije ili dezertera bivaju uhapšene ili podvrgnute bespravnom egzekucijama, na primjer, tokom pretresa kuća; vidi, na primjer, Human Rights Watch, *Submission on the second periodic report of Syria to the United Nations Committee on the Elimination of Discrimination against Women, May 12, 2014* (Human Rights Watch: "Podnesak o drugom periodičnom izvještaju o Siriji Komitetu Ujedinjenih naroda za eliminaciju diskriminacije nad ženama, 12. maj 2014"), 24. juni 2014. godine, <http://www.hrw.org/news/2014/06/24/submission->

plemenima ⁽⁴⁹⁾, vjerskim ili etničkim grupama ⁽⁵⁰⁾ ili cijelim gradovima, selima ili naseljima. Kao takvi, pripadnici nekog većeg subjekta, bez izdvajanja njih kao

[second-periodic-report-syria-united-nations-committeeelimination-discrim](#); UN Human Rights Council, *Oral Update of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Usmena ažurirana informacija Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 16. juni 2014. godine, A/HRC/26/CRP.2, para. 35, <http://www.refworld.org/docid/53a033004.html>; US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices for 2013 – Syria* (Ministarstvo inostranih poslova SAD-a: "Izveštaj o stanju ljudskih prava u Siriji za 2013. godinu"), 27. februar 2014. godine, str. 3. i 6, <http://www.state.gov/documents/organization/220588.pdf>; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 12. februar 2014. godine, A/HRC/25/65, para. 20. i 35, <http://www.refworld.org/docid/53182eed4.html>; UN Security Council, *Report of the Secretary-General on children and armed conflict in the Syrian Arab Republic* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Izveštaj generalnog sekretara o djeci i oružanom sukobu u Sirijskoj Arapskoj Republici"), 27. januar 2014, S/2014/31, para. 18. i 19, <http://www.refworld.org/docid/52f222744.html>. Isto tako se navodi da su antivladine naoružane skupine i IDIŠ izdvajali članove porodica vladinih pristalica ili percipiranih vladinih pristalica, uključujući, na primjer, članove vlade, vladinih i provladinih snaga ili političkih stranaka koje su povezane sa vladom, najčešće zbog otmice radi otkupnine, razmjene zarobljenika ili kao oblik odmazde; vidi, na primjer, UN Human Rights Council, *Oral Update of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Usmena ažurirana informacija Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 18. mart 2014. godine, stav 28, <http://www.refworld.org/docid/537605144.html>; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), A/HRC/22/59, 5. februar 2013. godine, para. 73, <http://www.refworld.org/docid/513727e62.html>.

⁽⁴⁹⁾ U avgustu 2014. godine je objavljeno da je IDIŠ pogubio 700 pripadnika plemena al-Šeitah, uglavnom civila, u nekoliko sela u pokrajini Dajr az Zaur, kao odgovor na pobunu plemena protiv vladavine IDIŠ-a; Washington Post, *Islamic State atrocity ignored, Syrian tribe says* (Washington Post: "Sirijsko pleme tvrdi da Islamska Država ignoriše zločine"), 20. oktobar 2014. godine, <http://wapo.st/1r2Gk9B>; International Crisis Group, *CrisisWatch Database – Syria* (Međunarodna krizna grupa: "Baza podataka CrisisWatch - Sirija"), pristupljeno 25. oktobra 2014. godine, <http://www.crisisgroup.org/en/publicationtype/CrisisWatch/CrisisWatch-database.aspx?CountryIDs={1341CC4D-F195-4B82-A9B9-0411818FDB03}>; Al Jazeera, *Islamic State group 'executes 700' in Syria* (Al Jazeera: "Islamska država pogubila 700 osoba u Siriji"), 17. avgust 2014. godine, <http://aje.me/1skh8ju>.

⁽⁵⁰⁾ Kako se sukob razvija, vjerske manjinske grupe, uključujući i Alavite, šiite, hrišćane i Druze, navodno se sve više svrstavaju na stranu vlade, u velikoj mjeri zbog složenih faktora kao što su strah od odmazde i diskriminacije u rukama sve radikalnije opozicije, nedostatak političke alternative, gubitak članova porodice, kao i zbog ekonomskih razloga. Pripadnici vjerskih manjina se također pridružuju provladinim grupama, uključujući radi zaštite svojih zajednica od (stvarnih ili očekivanih) napada. Napadi protiv vjerskih manjina su sve brojniji i mogu uključivati kombinaciju raznih motiva. Ono što može izgledati kao vjerski motivisan napad može (prvenstveno ili dodatno) uključivati i političke motive jer antivladine naoružane skupine često okrivljuju vjerske manjine za zloupotrebu vlasti. Pripadnici vjerskih manjinskih grupa i njihovih lokaliteta/zajednica postaju meta prijetnji ili direktnih napada antivladinih naoružanih skupina, uključujući i racija, minobacačkih napada, raketnih napada i napada bombaškim vozilima, kao i opsada i prekida u snabdijevanju osnovnim potrepštinama; vidi, na primjer, UN Human Rights Council, *Oral Update of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Usmena ažurirana informacija Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), A/HRC/26/CRP.2, 16. juni 2014. godine, para. 65, <http://www.refworld.org/docid/53a033004.html>; US Department of State, *Country Reports on Human*

pojedinaca, postaju meta represalija različitih aktera, uključujući vladinih i provladinih snaga ⁽⁵¹⁾, IDIŠ-a ⁽⁵²⁾ i antivladinih naoružanih skupina ⁽⁵³⁾, iz razloga stvarne ili

Rights Practices for 2013 – Syria (Ministarstvo inostranih poslova SAD-a: "Izveštaj o stanju ljudskih prava u Siriji za 2013. godinu"), 27. februar 2014. godine, str. 41, <http://www.state.gov/documents/organization/220588.pdf>; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 12. februar 2014. godine, A/HRC/25/65, para. 117, <http://www.refworld.org/docid/53182eed4.html>; UN Human Rights Council, *Oral Update of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Usmena ažurirana informacija Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), A/HRC/22/CT, 11. mart 2013. godine, para. 12, <http://www.refworld.org/docid/53abc8db4.html>; Amnesty International, *Syria: Women, Children Held Hostage in Syria* (Amnesty International: "Sirija: Žene i djeca se drže kao taoci u Siriji"), 28. oktobar 2013. godine, <http://www.refworld.org/docid/527769c44.html>. (Arapski) suniti, posebno ako su sa područja koja su poznata kao simpatizeri opozicije ili ako žive pod *de facto* kontrolom antivladinih naoružanih skupina, uglavnom se doživljavaju kao protivnici vlade. Zbog toga su lokaliteti na kojima se nalaze izloženi granatiranju, artiljerijskoj vatri, vojnim racijama i uskraćivanju hrane i drugih osnovnih potreština. Nekoliko prijavljenih masakra počinjenih protiv sunita u demografski mješovitim područjima, kao što su Hula, Tremseh, Banijas i Bajda, barem djelimično ukazuju na sektaške motive. Suniti su i dalje na meti vladinih i provladinih snaga kad je riječ o proizvodnom hapšenju, *incommunicado* pritvoru, mučenju i drugim oblicima zlostavljanja, kao i bespravnom pogubljenju zbog stvarne ili pretpostavljene povezanosti sa sunitkim islamistima ili selefijskim strankama ili, općenito, sa antivladinim naoružanim skupinama. Suniti se također navodno izdvajaju zbog toga što potiču iz mjesta ili žive u mjestima pod kontrolom ili u mjestima koja su simpatizeri antivladinih naoružanih skupina; vidi, na primjer, UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 5. februar 2013. godine, A/HRC/22/59, Prilog VIII, para. 31, <http://www.refworld.org/docid/513727e62.html>; Human Rights Watch, *"No One's Left" - Summary Executions by Syrian Forces in al-Bayda & Baniyas* (Human Rights Watch: "'Niko nije izostavljen' – Pogubljenja po kratkom postupku koja su sirijske snage počinile u Bajdi i Banijasu"), 13. septembar 2013. godine, ISBN: 978-1-62313-0480, str. 2, <http://www.refworld.org/docid/5236a4274.html>; US Department of State, *Syria 2012 International Religious Freedom Report* (Ministarstvo inostranih poslova SAD-a: "Izveštaj o međunarodnim vjerskim slobodama u Siriji za 2012. godinu"), 20. maj 2013. godine, str. 5-6, <http://www.state.gov/documents/organization/208624.pdf>.

⁽⁵¹⁾ U izvještajima se ukazuje na to da su civili koji žive u mjestima ili potiču iz mjesta u kojima su održani poznati protesti odnosno u kojima su prisutne naoružane opozicione skupine ili koja su (privremeno) pala pod kontrolu tih skupina u velikoj mjeri povezani sa opozicijom, te ih stoga vlada smatra svojim protivnicima. Zbog toga su civili u tim mjestima izloženi (masovnim) hapšenjima, mučenjima, seksualnom nasilju, bespravnom pogubljenju i masakrima koja čine vladine i provladine snage tokom upada na teritoriju i pretresa kuća. Vladine i provladine snage su također uključene u pljačkanje i uništavanje domova i radnji koje pripadaju njihovim percipiranim protivnicima, tokom vojnih racija. Kako je vlada izgubila kontrolu nad nekim dijelovima zemlje, navodi se da je pribjegli podvrgavanju civila na tim lokacijama teškom artiljerijskom granatiranju i bombardovanju, uključujući i kasetnom municijom i "bure-bombama". U velikom broju područja koja drži opozicija, vladajuće snage vrše opsade, čime sistematski lišavaju stotine hiljada civila osnovnih životnih potreština, kao što su hrana i medicinska pomoć. Za osobe koje potiču sa područja koja se smatraju vladinim protivnicima se generalno sumnja da su vladini protivnici, te su stoga izložene većem riziku od hapšenja, pritvora i zlostavljanja, na primjer, na kontrolnim punktovima, i to samo na osnovu porijekla koje je navedeno u njihovim ličnim kartama. Vidi, na primjer, UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, Prilog IV, para. 64 <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>. Vidi i UN

Human Rights Council, *Oral Update of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Usmena ažurirana informacija Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), A/HRC/26/CRP.2, 16. juni 2014. godine, para. 50. i 58, <http://www.refworld.org/docid/53a033004.html>; UN Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 2139 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Izveštaj generalnog sekretara o provedbi rezolucije Vijeća sigurnosti 2139 (2014)"), 24. mart 2014. godine, S/2014/208, para. 10, <http://www.refworld.org/docid/53abeaa04.html>; Human Rights Watch, *Syria: Unlawful Air Attacks Terrorize Aleppo* (Human Rights Watch: "Sirija: Nezakoniti zračni napadi teroristi u Alepu"), 24. mart 2014. godine, <http://www.refworld.org/docid/533946244.html>; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 12. februar 2014, A/HRC/25/65, para. 20, 36, 53, 112, 133, 134. i 138, <http://www.refworld.org/docid/53182eed4.html>; UN Security Council, *Report of the Secretary-General on children and armed conflict in the Syrian Arab Republic* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Izveštaj generalnog sekretara o djeci i oružanom sukobu u Sirijskoj Arapskoj Republici"), 27. januar 2014. godine, S/2014/31, para. 36, <http://www.refworld.org/docid/52f222744.html>; Amnesty International, *Syria: Civilians in al-Baydah and Baniyas exposed to summary executions* (Amnesty International: "Sirija: Civilni u Bajdi i Banijasu izloženi pogubljenjima"), 26. juli 2013. godine, MDE 24/037/2013, <http://www.refworld.org/docid/51f777064.html>; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 4. juni 2013. godine, A/HRC/23/58, para. 21, 64. i 69, <http://www.refworld.org/docid/51aee9484.html>; Amnesty International, *Syria: Government bombs rain on civilians* (Amnesty International: "Sirija: Vladine bombe padaju kao kiša po civilima"), 14. mart 2013. godine, MDE 24/009/2013, str. 1, 11-13, <http://www.refworld.org/docid/514305d42.html>; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 5. februar 2013, A/HRC/22/59, Prilog VIII, para. 29. i Prilog XIII, para. 2, <http://www.refworld.org/docid/513727e62.html>.

⁽⁵²⁾ Izveštaji pokazuju da, u sklopu nastojanja da uspostavi i ojača kontrolu, IDIŠ namjerno gađa civile na osnovu njihovog stvarnog ili pretpostavljenog političkog mišljenja odnosno vjerskog ili etničkog identiteta, uključujući i putem neselektivnih napada na (manjinska) područja, pogubljenja po kratkom postupku i prisilnog raseljavanja. Na primjer: "Dana 20. marta [2014], nekoliko stotina boraca IDIŠ-a okružilo je Tel Akhder (Raka) i zaprijetilo da će ubiti kurdske stanovnike ako ne napuste mjesto. Ljudi su pod terorom pobjegli samo sa onim što su imali na sebi"; UN Human Rights Council, *Oral Update of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Usmena ažurirana informacija Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), A/HRC/26/CRP.2, 16. juni 2014, para. 41, <http://www.refworld.org/docid/53a033004.html>. Nezavisna istražna komisija je dalje prijavila da su u julu 2013. godine, protivladine naoružane skupine, uključujući IDIŠ, Džabat al-Nusru, aš-Šam i skupine povezane sa Oslobođilačkom vojskom Sirije, namjerno raseljavale kurdske civile sa lokaliteta u Tal Haselu i Tal Aranu (Alepu) te Tal Abjađu (Raka) u kontekstu sukoba sa kurdskim oružanim grupama. Navodi se da je kurdskim civilima preko zvučnika naloženo da napuste gradove ili će se u suprotnom suočiti sa napadima; njihovi domovi su opljačkani i spaljeni, a vojno sposobni muškarci su oteti: "Postupanje nedržavnih oružanih skupina u Raki i Alepu u julu mjesecu ukazuje na koordinisanu i planiranu kampanju prisilnog raseljavanja kurdskih civila. Primijenjene metode, prijetnje nasiljem i naknadne otmice ukazuju na namjerno raseljavanje stanovništva na osnovu njihovog etničkog identiteta. Takvo postupanje je ratni zločin prisilnog raseljavanja"; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 12. februar 2014. godine, A/HRC/25/65, para. 145-150, <http://www.refworld.org/docid/53182eed4.html>.

⁽⁵³⁾ Izveštaji ukazuju na to da protivladine naoružane skupine često smatraju da su lokacije pod vladinom kontrolom, a time i stanovnici na tim lokacijama, uveliko "provladine" orijentacije. Izraz "provladini" se često tumači u širem smislu i uključuje područja na kojima se nalaze vladina vojsna

pretpostavljene podrške drugoj strani u sukobu. U izvještajima se konzistentno navodi da cijele zajednice za koje se smatralo da imaju određeno političko mišljenje ili da su povezane sa sukobom, postaju meta bombardovanja, granatiranja, opsade, samoubilačkih napada i napada bombaškim vozilima, proizvoljnog hapšenja, držanja talaca, mučenja, silovanja i drugih oblika seksualnog nasilja, te bespravnih egzekucija. Pretpostavka da neka osoba ima određeno političko mišljenje ili da je povezana sa sukobom često se zasniva na malo više od njenog pukog fizičkog prisustva na određenom području ili porijekla sa tog područja ili na njenom etničkom, vjerskom ili plemenskom porijeklu. Rizik od povrede je jako veliki i ni u kom slučaju ga ne umanjuje činjenica da dotična osoba ne smije biti meta niti izložena povredama na individualnoj osnovi.

13. **Žene** su dramatično pogođene ovim sukobom jer su sve više izložene brojnim kršenjima koja čine različite strane u sukobu ⁽⁵⁴⁾. Navodi se da je hiljade žena ubijeno

postrojenja ili osoblje (često u stambenim područjima), ali i stanovništvo za koje se smatra da podupire vladu na osnovu njihovog vjerskog porijekla. Naročito su Alaviti i druge šiitske zajednice često označavani kao "provladini", mada ovo nije jednoobrazna praksa među različitim antivladinim naoružanim skupinama. Civili na područjima koja se doživljavaju kao "provladina" često bivaju izloženi masakrima, bespravnim pogubljenjima, otmicama i minobacačkim napadima, raketnim napadima i napadima improvizovanim eksplozivnim sredstvima. Antivladine naoružane skupine su također vršile opsade ili privremeno smanjivale dotok vode odnosno električne energije područjima koja doživljavaju kao provladina, za što je generalni sekretar UN-a izjavio da se radi o "kolektivnom kažnjavanju", te su određene lokalitete držali pod opsadom; UN Security Council, *Implementation of Security Council resolution 2139 (2014) and 2165 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014)"), S/2014/696, 24. septembar 2014. godine, para. 7, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2014/696; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014, A/HRC/27/60, Prilog IV, para. 35-50, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>; UN Human Rights Council, *Oral Update of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Usmena ažurirana informacija Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), A/HRC/26/CRP.2, 16. juni 2014. godine, para. 19-22, <http://www.refworld.org/docid/53a033004.html>; UN Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 2139 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Izvještaj generalnog sekretara o provedbi rezolucije Vijeća sigurnosti 2139 (2014)"), 23. april 2014. godine, S/2014/295, para. 8, <http://www.refworld.org/docid/53ac05584.html>; UN Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 2139 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Izvještaj generalnog sekretara o provedbi rezolucije Vijeća sigurnosti 2139 (2014)"), 22. maj 2014, S/2014/365, para. 46, <http://www.refworld.org/docid/53ac00ee4.html>; Amnesty International, *Syria, Summary killings and other abuses by armed opposition groups* (Amnesty International: "Sirija: Ubistva po kratkom postupku i druga zlostavljanja od strane naoružanih opozicionih skupina"), 14. mart 2013, MDE 24/008/2013, str. 5, <http://www.refworld.org/docid/514304f42.html>.

⁽⁵⁴⁾ "Kako su borbe zahvatile civilna područja, uništena je i najmanja mogućnost za normalan život. Situacija je naročito teška za žene i djecu jer strane u sukobu krše njihova osnovna prava"; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014 godine, A/HRC/27/60, para. 137, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>.

u granatiranjima civilnih područja, snajperima, tokom racija i u masakrima ⁽⁵⁵⁾. Druge su bile pritvarane, držane kao taoci, podvrgnute mučenju i seksualnom ili drugom nasilju, korištene kao živi štit ili podvrgavane strogom tumačenju šerijatskog prava ⁽⁵⁶⁾. Žene koje su postale primarne ili jedine starateljice svojih porodica uslijed ranjavanja ili invaliditeta, pritvaranja, nestanka, smrti ili učešća u sukobu muških članova porodice suočavaju se sa posebnim poteškoćama u nastojanjima da obnove svoj život i zbrinu svoje porodice usred povećanog rizika od zlostavljanja i eksploatacije ⁽⁵⁷⁾.

14. **Djeca** su među onima koji su najviše pogođeni sukobom. Više od 10.000 djece ubijeno je kao rezultat unakrsne vatre, granatiranja i bombardovanje, kao i u ciljanom nasilju kao što su snajperska vatra te pogubljenja po kratkom postupku i masakri ⁽⁵⁸⁾.

⁽⁵⁵⁾ Od 191.000 dokumentovanih žrtava (vidi para. 4), velika većina (85 posto) su muškarci; 17.795 (ili 9,3 posto) su žene, iako se vjeruje da je stvaran broj žena koje su ubijene u sukobu veći; UN News Centre, *Pillay castigates "paralysis" on Syria, as new UN study indicates over 191,000 people killed* (UN News Centre: "Pilej (Pillay) oštro kritikuje "paralizu" u vezi sa Sirijom jer nova UN-ova analiza pokazuje da je ubijeno više od 191.000 ljudi"), 22. avgust 2014 godine, <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=14959&LangID=E>; Human Rights Data Analysis Group (HRDAG), *Updated Statistical Analysis of Documentation of Killings in the Syrian Arab Republic* (Human Rights Data Analysis Group (HRDAG): "Ažurirana statistička analiza dokumentovanih ubistava u Sirijskoj Arapskoj Republici"), naručilac: Ured visokog komesara UN-a za ljudska prava, avgust 2014, <http://www.ohchr.org/Documents/Countries/SY/HRDAGUpdatedReportAug2014.pdf>.

⁽⁵⁶⁾ UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>; Euro-Mediterranean Human Rights Network, *Violence against Women, Bleeding Wound in the Syrian Conflict* (Evro-mediteranska mreža za zaštitu ljudskih prava: "Nasilje nad ženama, krvareća rana u sirijskom sukobu"), novembar 2013. godine, str. 10, <http://bit.ly/1ntvqca>.

⁽⁵⁷⁾ UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, para. 49. i 83, Prilog III, para. 4, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>. Vidi i Los Angeles Times, *The ranks of Syrian widows grow as rebels are killed off* (Los Angeles Times: "Položaj sirijskih udovica nakon pogibije pobunjenika"), 28. maj 2014. godine, <http://fw.to/SHxxeNT>.

⁽⁵⁸⁾ Prema procjenama UNICEF-a, od januara 2014. godine ubijeno je najmanje 10.000 djece, s tim da je stvarni broj vjerovatno i veći; UNICEF, *Under Siege – The devastating impact on children of three years of conflict in Syria* (UNICEF: "Pod opsadom - Razarajući uticaj trogodišnjeg sirijskog sukoba na djecu"), mart 2014. godine, str. 5, <http://childrenofsyria.info/wp-content/uploads/2014/03/Under-siege-March-2014-WEB2.pdf>. Među 191.000 dokumentovanih žrtava (vidi para. 4) više od 8.800 je maloljetnih osoba, uključujući 2.165 djece mlađe od 10 godina. Stvarni broj je vjerovatno znatno veći jer starosna dob žrtava u većini slučajeva ostaje nezabilježena; UN News Centre, *Pillay castigates "paralysis" on Syria, as new UN study indicates over 191,000 people killed* (UN News Centre: "Pilej (Pillay) oštro kritikuje "paralizu" u vezi sa Sirijom jer nova UN-ova analiza pokazuje da je ubijeno više od 191.000 ljudi"), 22.08.2014, <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=14959&LangID=E>. Vidi i UN General Assembly, *Children and armed conflict: report of the Secretary-General* (Generalna skupština UN-a: "Izveštaj generalnog sekretara o djeci u oružanom sukobu"), 15. maj 2014. godine, A/68/878-S/2014/339, <http://www.refworld.org/docid/53b3b7654.html>; Oxford Research Group, *Press Release: Major New Report Shows 11,420 Children Killed in Syrian Conflict: 7 out of 10 by Explosives, 1 in 4 by Bullets* (Oxford Research Group: Saopštenje za medije: "Novi izvještaji ukazuju na 11.420

Mnoga druga su ranjena, u pritvoru, oteta i pod traumom ⁽⁵⁹⁾. Navodi se da je zaključno sa martom 2014. godine, 5,5 miliona djece bilo pogođeno sukobom, u odnosu na 2,3 miliona samo godinu dana ranije ⁽⁶⁰⁾. Do milion djece živi u teško pristupačnim područjima u Siriji ⁽⁶¹⁾. Više od polovine djece školskog uzrasta u Siriji, njih 2,8 miliona, se ne školuje ⁽⁶²⁾. Mnoga djeca pogođena sukobom su bila ili mogu biti izložena dječjem radu, nasilju odnosno ranom i prisilnom braku ⁽⁶³⁾. U izvještajima su dokumentovani slučajevi regrutovanja djece za podršku i borbu od strane raznih strana u sukobu, čime se djeca izlažu velikom riziku od smrti, ranjavanja, traume ili torture ⁽⁶⁴⁾. Dječji brakovi i seksualno nasilje se izdvajaju kao veliki problem među sirijskom izbjegličkom populacijom, sa razornim posljedicama po obrazovanje i zdravstveno stanje sirijskih djevojčica ⁽⁶⁵⁾.

ubijene djece u sirijskom sukobu: 7 od 10 eksplozivom, 1 od 4 mecima"), 24. novembar 2013. godine, http://www.oxfordresearchgroup.org.uk/publications/middle_east/press_release_new_report_stolen_futures_hidden_death_toll_child_casualties.

⁽⁵⁹⁾ Vidi, na primjer, UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, para. 84. i 94, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>.

⁽⁶⁰⁾ UNICEF, *Infographic: Syria's Children Under Siege* (UNICEF: Infografika: "Sirijska djeca pod opsadom"), maj 2014. godine, <http://www.unicefusa.org/syria-infographic-under-siege>.

⁽⁶¹⁾ UNICEF, *Syria Crisis Monthly Humanitarian Situation Report 14 July – 15 August 2014* (UNICEF: "Mjesečni izvještaj o humanitarnoj situaciji u Siriji za period 14. juli – 14. avgust 2014. godine"), http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/UNICEF_Syria_Regional_Crisis_Hum_SitRep_15Aug2014.pdf.

⁽⁶²⁾ UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, para. 88, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>.

⁽⁶³⁾ UNHCR, *A Year in Review 2013 - UNHCR Syria* (UNHCR: "Godišnji pregled UNHCR-a u Siriji za 2013. godinu"), str. 14-16, <http://www.refworld.org/docid/52d7c00c4.html>; Child Protection Working Group, *Child Protection Assessment 2013* (Radna grupa za zaštitu djece: "Procjena dječje zaštite u 2013. godini"), 19 septembar 2013. godine, http://www.crin.org/docs/SCPA-FULL_Report-LIGHT.pdf.

⁽⁶⁴⁾ UN Security Council, *Implementation of Security Council resolution 2139 (2014) and 2165 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014)"), S/2014/611, 21. avgust 2014. godine, para. 15, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2014/611; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014 godine, A/HRC/27/60, para. 85, 90-92, 95. i 97, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>; UN Security Council, *Report of the Secretary-General on children and armed conflict in the Syrian Arab Republic* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Izvještaj generalnog sekretara o djeci u oružanom sukobu u Sirijskoj Arapskoj Republici"), 27. januar 2014. godine, S/2014/31, para. 12, <http://www.refworld.org/docid/52f222744.html>.

⁽⁶⁵⁾ International Rescue Committee, *Are We Listening? Acting on Our Commitments to Women and Girls Affected by the Syrian Conflict* (Međunarodni komitet spasa: "Da li slušamo? Postupanje u skladu sa preuzetim obavezama prema ženama i djevojčicama koje su pogođene sirijskim sukobom"), septembar 2014. godine, <http://www.rescue-uk.org/sites/default/files/Women%20of%20syria%20-%20For%20web%20version2.pdf>; UNFPA, *Syrian crisis takes heaviest toll on region's women and girls* (UNFPA: "Žene i djevojčice u regiji trpe najteži danak sirijske krize"), 13. avgust 2014. godine, <http://shar.es/1a8CbW>; Save the Children, *Too Young To Wed - The growing problem of child marriage among Syrian girls in Jordan* (Save the Children: "Premladi za brak – Rastući problem dječjih brakova

15. Zaštita i humanitarna situacija **palestinskih izbjeglica u Siriji** se i dalje pogoršava. Zbog činjenice da su raspoređeni po glavnim urbanim centrima, uključujući u Dari, gradu Damasku i pokrajini Damask, Homsu, Hami, Latakiji i Alepu, mnogi od 570.000 palestinskih izbjeglica i ostalih registrovanih osoba koje imaju pravo na pomoć od UNRWA-e su izravno pogođeni sukobom. Filippo Grandi (Filippo Grandi), bivši generalni komesar UNRWA-e, izjavljuje da su mnogi od 12 palestinskih kampova pretvoreni u "bojišta između naoružanih opozicionih skupina i vladinih snaga, sa Palestincima zarobljenim unutar borbenih područja" ⁽⁶⁶⁾. Strane u sukobu blokiraju humanitarni pristup i primjenjuju taktiku opsade na palestinske izbjegličke kampove, između ostalih, posebno na kamp Jarmuk u Damasku, gdje se nalazi više od 18.000 civila ⁽⁶⁷⁾. Stanari su u velikoj mjeri napustili kampove kao što su Sbeineh i Husejnija u pokrajinama Damask i Dara ⁽⁶⁸⁾. UNRWA je izvijestila da su antivladine naoružane skupine u jednom danu, pod oružanom prijetnjom, istjerale oko 6.000 stanara kampa Ein El Tal (kod Alepa), u koji su ušli krajem aprila 2013. godine ⁽⁶⁹⁾. Od oko 540.000 palestinskih izbjeglica koje je UNRWA registrovala u Siriji, oko 270.000 je raseljeno unutar Sirije, a njih preko 70.000 je raseljeno u druge zemlje ⁽⁷⁰⁾. Brojni domovi, trgovine, škole i zdravstvene ustanove u palestinskim kampovima i stambenim područjima su oštećeni ili uništeni u borbama, pljačkama i napadima ⁽⁷¹⁾.

među sirijskim djevojčicama u Jordanu"), 2014. godine, http://www.savethechildren.org/atf/cf/%7B9def2ebe-10ae-432c-9bd0-df91d2eba74a%7D/TOO_YOUNG_TO_WED_REPORT_0714.PDF.

⁽⁶⁶⁾ UNRWA, *Statement by Filippo Grandi, Commissioner-General of UNRWA, to the Fourth Committee of the United Nations General Assembly* (UNRWA: "Izjava Filipa Grandija (Filippo Grandi), generalnog komesara UNRWA-e, Četvrtom komitetu Generalne skupštine Ujedinjenih naroda"), 7. novembar 2013 godine, <http://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/statement-filippo-grand-commissioner-general-unrwa-fourth-committee>.

⁽⁶⁷⁾ UNRWA, *The Crisis in Yarmouk Camp* (UNRWA: "Krizu u kampu Jarmuk"), pristupljeno 25. oktobra 2014. godine, <http://www.unrwa.org/crisis-in-yarmouk>; UNRWA, *UNRWA expresses deep concern on water situation in Yarmouk* (UNRWA: "UNRWA izražava duboku zabrinutost zbog stanja sa vodo-snabdijevanjem u Jarmuku"), 3. oktobar 2014. godine, <http://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-expresses-deep-concern-water-situation-yarmouk>.

⁽⁶⁸⁾ Sbeineh je prije sukoba imao populaciju od više od 22.000 osoba; Ramadan je imao populaciju od 1.000 osoba; UNRWA, *Where We Work – Syria – Camp* (UNRWA: "Gdje radimo? Profili kampova u Siriji"), 2014. godine, <http://www.unrwa.org/where-we-work/syria/camp-profiles?field=16>; UNRWA, *Syria Regional Crisis Response Update 79* (UNRWA: "79. ažurirani regionalni odgovor na krizu u Siriji"), 3. oktobar 2014. godine, <http://www.unrwa.org/newsroom/emergency-reports/syria-regional-crisis-response-update-79>.

⁽⁶⁹⁾ Ein El Tal je u vrijeme pisanja izvještaja bio nedostupan; UNRWA, *Syria Regional Crisis Response Update 79* (UNRWA: "79. ažurirani regionalni odgovor na krizu u Siriji"), 3. oktobar 2014. godine, <http://www.unrwa.org/newsroom/emergency-reports/syria-regional-crisis-response-update-79>. Vidi, također, UNRWA, *Syria Regional Crisis Response January-December 2014* (UNRWA: "Regionalni odgovor na krizu u Siriji u periodu januar - decembar 2014. godine"), str. 10, http://www.unrwa.org/sites/default/files/2014_syria_emergency_appeal.pdf.

⁽⁷⁰⁾ Vidi gore para. 7.

⁽⁷¹⁾ Prema procjenama UNRWA-e iz novembra 2013. godine, domovi oko 46.000 palestinskih izbjeglica su oštećeni ili uništeni, a 59 od ukupno 180 objekata UNRWA-e je pretrpjelo različit stepen oštećenja u sukobu; UNRWA, *Statement by Filippo Grandi, Commissioner-General of UNRWA, to the Fourth Committee of the United Nations General Assembly* (UNRWA: "Izjava Filipa Grandija (Filippo Grandi), generalnog komesara UNRWA-e, Četvrtom komitetu Generalne skupštine Ujedinjenih naroda"), 7.

Kao i sa drugim manjinama, navodi se da su palestinske izbjeglice uvučene u sukob, da podržavaju ili se smatra da podržavaju jednu od strana u sukobu, čime se izlažu riziku od odmazde i zlostavljanja ⁽⁷²⁾.

16. Mnoge **izbjeglice i tražioci azila u Siriji**, uglavnom Iračani, napustili su Siriju od početka sukoba i bili primorani, zbog nepostojanja drugih mogućnosti, da se vrate u svoju zemlju porijekla. Ostali su još jedanput raseljeni unutar Sirije ili u druge zemlje ⁽⁷³⁾. Zaključno sa 18. oktobrom 2014. godine, oko 29.700 izbjeglica i tražilaca azila (10.000 porodica) ostalo je registrovano kod UNHCR-a u Siriji ⁽⁷⁴⁾, u poređenju sa gotovo 110.000 registrovanih izbjeglica na početku 2012. godine i preko 143.000 krajem 2010. Očekuje se da će se ovaj trend nastaviti zbog nestabilne sigurnosne situacije. Velika većina potiče iz Iraka, ali ima i manjih grupa iz Afganistana, Sudana, Somalije i drugih zemalja ⁽⁷⁵⁾. Tradicionalno, većina izbjeglica u Siriji boravi u Damasku i njegovoj okolini, te, u manjoj mjeri, u Homsu, Dajr az Zouru i Dari, uključujući i u mnogim područjima koja su direktno pogođena sukobom. Izbjeglice koji žive u područjima sukoba rizikuju da budu ubijeni, ranjeni ili uhapšeni ⁽⁷⁶⁾, posebno oni koji nisu u mogućnosti da odu iz brojnih razloga, uključujući zbog neposjedovanja isprava neophodnih za prolazak kroz kontrolne punktove, nedostatka finansijskih sredstava potrebnih da bi našli sklonište na drugim mjestima, nesigurnosti i cestovne blokade. Pored toga, u situaciji aktivnog sukoba i povećanog bezakonja, izbjeglice su posebno izložene riziku od pritvora, otmice, pljačke, prijetnje i uznemiravanja, jer nemaju podršku šire porodice ili plemena ili zajednice ⁽⁷⁷⁾. Zbog

novembar 2013. godine, <http://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/statement-filippogranti-komesar-opće-UNRWA-četvrti-odbora>.

⁽⁷²⁾ Vidi, na primjer, UN Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 2139 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Izveštaj generalnog sekretara o provedbi rezolucije Vijeća sigurnosti 2139 (2014)"), 22. maj 2014. godine, S/2014/365, para. 14, <http://www.refworld.org/docid/53ac00ee4.html>; US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices for 2013 – Syria* (Ministarstvo inostranih poslova SAD-a: "Izveštaj o stanju ljudskih prava u Siriji za 2013. godinu"), 27. februar 2014, str. 18, <http://www.refworld.org/docid/53284a6414.html>.

⁽⁷³⁾ Al-Akhbar, *Iraqi refugees in Syria: Between a rock and a hard place* (Al-Akhbar: "Iračke izbjeglice u Siriji: Između čekića i nakovnja"), 11. april 2014. godine, <http://english.al-akhbar.com/node/19388>; UNHCR, *A Year in Review 2013 - UNHCR Syria* (UNHCR: "Godišnji pregled UNHCR-a u Siriji za 2013. godinu"), 2013. godine, str. 58, <http://www.refworld.org/docid/52d7c00c4.html>; IRIN, *Analysis: Syria's forgotten refugees* (IRIN: "Analiza: Zaboravljene sirijske izbjeglice"), 23. april 2012. godine, <http://shar.es/11OIQ6>.

⁽⁷⁴⁾ Od njih, više od 24.000 je iz Iraka. Ova brojka ne uključuje nove dolaske iz Iraka, koji su posljedica nedavne eskalacije sukoba; UNHCR, 18. oktobar 2014. godine.

⁽⁷⁵⁾ Podaci UNHCR-a sa registracije, 18. oktobar 2014. Nisu sve izbjeglice registrovane kod UNHCR-a. Vlada procjenjuje da je u zemlji bilo 149.000 izbjeglica zaključno sa januarom 2014. godine; UNHCR, *2014 UNHCR country operations profile - Syrian Arab Republic* (UNHCR: "Profil UNHCR-ovih operacija u Sirijskoj Arapskoj Republici iz 2014. godine"), pristupljeno 25. oktobra 2014. godine, <http://www.unhcr.org/pages/49e486a76.html>.

⁽⁷⁶⁾ Los Angeles Times, *A sequel to a nightmare for Iraqi refugees living in Syria* (Los Angeles Times: "Nastavak noćne more za iračke izbjeglice u Siriji"), 21. juli 2012. godine, <http://lat.ms/1m5zHa7>.

⁽⁷⁷⁾ UNHCR, *A Year in Review 2013 - UNHCR Syria* (UNHCR: "Godišnji pregled iz 2013. godine – UNHCR u Siriji"), 2013. godine, str. 59, <http://www.refworld.org/docid/52d7c00c4.html>. Vidi i Washington Post, *For Iraqis who fled to Syria, sectarian clashes are all too familiar* (Washington Post: "Sektaški

njihove pretpostavljene saradnje sa jednom od strana u sukobu, na osnovu njihove nacionalnosti ili vjere, mogu postati direktna meta ⁽⁷⁸⁾. Zbog nedavne eskalacije sukoba u Iraku, nove grupe iračkih izbjeglica, uključujući i pripadnike manjinskih grupa, pobjegle su iz Iraka u Siriju, uključujući najmanje hiljadu Jezida, koji su stigli u pokrajinu Hasaku u avgustu 2014. godine ⁽⁷⁹⁾. Dok je većina ovih izbjeglica bila samo u tranzitu kroz Siriju na putu ka regiji Kurdistan u Iraku, njih više od 3.700 je ostalo u kampu Nevruz u pokrajini Hasaka, a još 400 ih živi u obližnjim prihvatnim zajednicama. Zbog nezaposlenosti i gubitka egzistencijalnih mogućnosti, mnoge izbjeglice u Siriji su potrošile sva svoja finansijska sredstva. Većina ih zavisi od humanitarne pomoći; međutim, UNHCR-u i drugim organizacijama je ograničen pristup izbjeglicama zbog sigurnosnih ograničenja ⁽⁸⁰⁾. Ove izbjeglice se moraju izboriti sa velikim brojem interno raseljenih lica kad je u pitanju iznalaženje pristupačnog smještaja i suočavaju se sa redovnim prekidima u elektro-napajanju i vodo-snabdijevanju. Mnoga izbjeglička djeca su prekinula svoje školovanje zbog nesigurnosti, devastiranja ili zauzimanja školskih objekata, i izložena su povećanom riziku od dječjeg rada. Preseljenje u treće zemlje ostaje jedino trajno rješenje za mnoge izbjeglice u Siriji, kojima je očajnički neophodna zaštita. U 2013. godini se više od 5.600 izbjeglica preselilo iz Sirije u različite zemlje. Osim toga, vlasti u susjednim zemljama su već obradile veliki broj predmeta za preseljenje bivših izbjeglica u Siriji, uglavnom Iračana, nakon što su bili primorani da napuste Siriju. Hitno je potrebno iznaći nova mjesta za preseljenje ovih izbjeglica. Kada se izbjeglice kojima je UNHCR priznao status na osnovu svog mandata u Siriji presele zbog sukoba u druge zemlje, mimo njihove zemlje porijekla ili stanovanja, u državnim azilskim postupcima bi trebalo pokloniti dužnu pažnju činjenici da im je UNHCR priznao izbjeglički status na osnovu svog mandata ⁽⁸¹⁾.

sukobi su itekako poznati Iračanima koju su izbjegli u Siriju"), 10. april 2013. godine, <http://wapo.st/16PZy8f>.

⁽⁷⁸⁾ UNHCR, *A Year in Review 2013 - UNHCR Syria* (UNHCR: "Godišnji pregled iz 2013. godine - UNHCR u Siriji"), 2013. godine, str. 59, <http://www.refworld.org/docid/52d7c00c4.html>. Vidi i Rudaw, *Christian Refugees in Syria Forced Back to Iraq by War* (Rudaw: "Hrišćanske izbjeglice u Siriji primorane da se vrate u Irak zbog rata"), 28. april 2013, <http://rudaw.net/english/kurdistan/28042013>.

⁽⁷⁹⁾ UNHCR, *From Iraq into Syria - Update 1 - 18 August 2014* (UNHCR: "Iz Iraka u Siriju – Prvi ažurirani izvještaj - 18. avgust 2014. godine"), 18. avgust 2014. godine, <http://shar.es/11ODcS>. Vidi, također, BBC News, *Iraq crisis: Inside 'swollen' refugee camp in Syria* (BBC News: "Iračka kriza: U prenapučenom izbjegličkom kampu u Siriji"), 15. avgust 2014. godine, <http://bbc.in/1tW4AA7>.

⁽⁸⁰⁾ UNHCR, *2014 UNHCR country operations profile - Syrian Arab Republic* (UNHCR: "Profil UNHCR-ovih operacija u Sirijskoj Arapskoj Republici iz 2014. godine"), pristupljeno 10. septembra 2014. godine, <http://www.unhcr.org/pages/49e486a76.html>. Vidi, također, Al-Akhbar, *Iraqi refugees in Syria: Between a rock and a hard place* (Al-Akhbar: "Iračke izbjeglice u Siriji: Između čekića i nakovnja"), 11. april 2014. godine, <http://english.al-akhbar.com/node/19388>.

⁽⁸¹⁾ UNHCR, *MM (Iran) v. Secretary of State for the Home Department - Written Submission on Behalf of the United Nations High Commissioner for Refugees* (UNHCR: "M.M. (Iran) protiv državnog sekretara za unutrašnje poslove - Predstavka u ime Visokog komesarijata Ujedinjenih naroda za izbjeglice"), 3. avgust 2010. godine, C5/2009/2479, <http://www.refworld.org/docid/4c6aa7db2.html>.

Humanitarna situacija

17. Sa ulaskom sukoba u četvrtu godinu, humanitarna situacija u Siriji je nastavila da se pogoršava. Ukupan broj ljudi kojima je potrebna humanitarna pomoć unutar Sirije dosegao je cifru od 11 miliona, uključujući oko 6,45 miliona interno raseljenih lica. Mada je zahvaćena cijela Sirija, većina onih kojima je potrebna pomoć su, kako se navodi u izvještajima ⁽⁸²⁾, skoncentrisani u pokrajinama Alep, Idlib i Damask. Više od 4,7 miliona ljudi živi u teško pristupačnim područjima, pored 241.000 koji su zarobljeni u područjima pod opsadom, odsječeni od osnovnih potrepština i uglavnom nedostupni humanitarnim radnicima ⁽⁸³⁾. Na kraju 2013. godine, 75 posto Sirijaca je živjelo u siromaštvu, sa više od pola stanovnika koji su živjeli na rubu egzistencije i bili u stanju da osiguraju samo osnovne prehrambene i neprehrambene proizvode, koji su neophodni za opstanak njihovog domaćinstva. Utvrđeno je da jedna petina stanovništva živi u krajnjoj bijedi i da nisu u stanju da zadovolje ni najosnovnije potrebe za hranom, dok se oni koji žive na područjima zahvaćenim sukobom/pod opsadom suočavaju sa glađu, pothranjenošću i izgladnjivanjem ⁽⁸⁴⁾.

18. Na pristup hrani ⁽⁸⁵⁾, vodi i sanitarijama ⁽⁸⁶⁾, stanovanju ⁽⁸⁷⁾, zdravstvenoj zaštiti ⁽⁸⁸⁾ i školovanju ⁽⁸⁹⁾ su jako uticali kumulativni efekti oružanog sukoba i s njim

⁽⁸²⁾ UN OCHA, *Syrian Arab Republic – Governorate Profile (June 2014)* (UN OCHA: "Profil pokrajina u Sirijskoj Arapskoj Republici (juni 2014. godine)", 6. avgust 2014. godine, <http://syria.unocha.org/sites/default/files/Syria%20governorate%20profiles%206%20August%202014.pdf>).

⁽⁸³⁾ Uprkos Rezoluciji Vijeća sigurnosti 2139 (2014), koja zahtijeva da se opsada odmah prekine, brojne opsade još uvijek traju i procjenjuje se da je, u vrijeme pisanja ovog teksta, pod opsadom bilo 241.000 osoba, uključujući 196.000 osoba u gradu Damasku i pokrajini Damask, koje su pod opsadom vladinih snaga, te 45.000 osoba u šiitskim enklavama Nubul i Zahra u sjevernom Alepu, koje su pod opsadom antivladinih naoružanih skupina; UN Security Council, *Implementation of Security Council resolutions 2139 (2014) and 2165 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014)", S/2014/696, 24. septembar 2014. godine, para. 40-46, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2014/696).

⁽⁸⁴⁾ Syrian Centre for Policy Research, *Squandering Humanity: Socioeconomic Monitoring Report on Syria, combined third and fourth quarter report (July – December 2013)* (Centar za politološko istraživanje u Siriji: "Rasipanje humanosti: Izvještaj o monitoringu društveno-ekonomske situacije u Siriji", kombinovani treći i četvrti izvještajni kvartal (jul-decembar 2013. godine)), maj 2014. godine, str. 5. i 33-36, http://www.unrwa.org/sites/default/files/scpr_report_q3-q4_2013_270514final_3.pdf.

⁽⁸⁵⁾ Zbog sukoba su proizvodnja hrane, trgovina i uvoz jako ograničeni. Gubitak egzistencijalnih sredstava, produbljivanje siromaštva, inflacija i obezvrijeđena valuta su još više narušili sposobnost porodica da zadovolje osnovne potrebe i da se izbore sa krizom. Procjenjuje se da je 6,3 miliona ljudi ugroženo zbog nedostatka hrane i da su im krajnje neophodni hrana i poljoprivredna pomoć. Mnoge porodice su izjavile da jedu manje obroke i da biraju jeftinije i manje hranljive namirnice; FAO, *Syria Crisis - Executive brief* (FAO: "Sažeta informacija o krizi u Siriji"), 3. april 2014. godine, http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/emergencies/docs/Syria-Crisis-Executive-Brief-03-04-14.pdf.

⁽⁸⁶⁾ Sukob je doveo do prekida javnih usluga kao što su vodo-snabdijevanje, kanalizacija i odvođenje čvrstog otpada. Procjena koja je obavljena širom zemlje pod rukovodstvom UNICEF-a otkrila je da je u područjima koja su zahvaćena sukobima dostupna samo jedna trećina zaliha vode u odnosu na period prije krize. Isključenja struje, nestašice goriva, neodržavanje zbog nesigurnosti i oštećenja infrastrukture su identifikovani kao glavni razlozi za pogoršanu nestašicu vode. Također je jako poremećeno prikupljanje i sigurno odlaganje otpada iz domaćinstava; UNICEF, *Water and Sanitation Services in*

povezano uništavanje infrastrukture, prekid osnovnih usluga i gubitak egzistencijalnih sredstava ⁽⁹⁰⁾. Sve strane u sukobu su upletene u ciljano gađanje vitalnih servisa, što

Syria Severely Disrupted by Conflict, Says UNICEF (UNICEF: "Snabdijevanje vodom i sanitarne usluge u Siriji jako narušeni zbog sukoba"), 8. februar 2013, http://www.unicef.org/media/media_67830.html.

⁽⁸⁷⁾ Xinhua, *Roundup: Syria's housing units need 100 bln USD for reconstruction* (Xinhua: "Rezime: Za obnovu stambenih jedinica u Siriji neophodno 100 milijardi dolara"), 10. decembar 2013. godine, <http://on.china.cn/1qYE07f>; Reuters, *One third of Syrian homes destroyed: U.N.* (Reuters: "Jedna trećina sirijskog stambenog fonda uništena: UN"), 11. septembar 2013. godine, <http://bit.ly/1q74nm1>; Al-Monitor, *Study: Half a Million Homes Destroyed in Syria* (Al-monitor: "Studija: Pola miliona uništenih kuća u Siriji"), 3. maj 2013. godine, <http://almon.co/83h>; UN OCHA, *Humanitarian Bulletin – Syria* (UN OCHA: "Humanitarni bilten – Sirija"), broj 22, 19. mart - 8. april 2013. godine, str. 1, https://syria.humanitarianresponse.info/system/files/documents/files/Syria_Humanitarian_Bulletin_22_13_0408_EN.pdf.

⁽⁸⁸⁾ Navodi se da je sistem zdravstvene zaštite ugrožen uslijed oštećenja i uništenja medicinskih ustanova i zdravstvene infrastrukture, odlaska, smrti i povreda zdravstvenih radnika, te kolapsa farmaceutske proizvodnje. Procjenjuje se da je 60 posto bolnica uništeno ili oštećeno, te da je 70 posto domova zdravlja oštećeno ili van funkcije. Proizvodnja lijekova je opala za 70 posto, a cijene lijekova su toliko porasle da mnogi nisu u mogućnosti da ih priušte. Osim toga, na stotine zdravstvenih radnika je ubijeno ili ranjeno, a najmanje polovina sirijskih doktora je napustila zemlju; UN Security Council, *Implementation of Security Council resolution 2139 (2014) and 2165 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014)"), S/2014/696, 24. septembar 2014. godine, Prilog, str. 13, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2014/696; UN Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 2139 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Izveštaj generalnog sekretara o provedbi rezolucije Vijeća sigurnosti 2139 (2014)"), 20. juni 2014, S/2014/427, para. 35, <http://www.refworld.org/docid/53abcd2e4.html>; Syrian Centre for Policy Research, *Squandering Humanity: Socioeconomic Monitoring Report on Syria, combined third and fourth quarter report (July – December 2013)* (Centar za politološko istraživanje u Siriji: "Rasipanje humanosti: Izveštaj o monitoringu društveno-ekonomske situacije u Siriji", kombinovani treći i četvrti izvještajni kvartal (jul-decembar 2013. godine)), maj 2014. godine, str. 6. i 38-41, http://www.unrwa.org/sites/default/files/scpr_report_q3-q4_2013_270514final_3.pdf.

⁽⁸⁹⁾ Više od 4.000 škola je uništeno, oštećeno ili su pretvorene u prihvatilišta za raseljena lica, skladišta ili vojne baze. Nadalje, na stotine nastavnika i drugih prosvjetnih radnika je ubijeno, a ostali su ranjeni, oteți ili uhapšeni. Stopa upisa u škole i pohađanja nastave je dramatično opala, sa više od polovine djece školskog uzrasta koja do kraja 2013. godine više nisu išla u školu. Na osnovu trenutne stope upisa, procjenjuje se da Sirija ima drugi najgori rezultat u svijetu; UN Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 2139 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Izveštaj generalnog sekretara o provedbi rezolucije Vijeća sigurnosti 2139 (2014)"), 20. juni 2014. godine, S/2014/427, Prilog, str. 10, <http://www.refworld.org/docid/53abcd2e4.html>; UN Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 2139 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Izveštaj generalnog sekretara o provedbi rezolucije Vijeća sigurnosti 2139 (2014)"), 22. maj 2014, S/2014/365, Prilog, str. 12, <http://www.refworld.org/docid/53ac00ee4.html>; Syrian Centre for Policy Research, *Squandering Humanity: Socioeconomic Monitoring Report on Syria, combined third and fourth quarter report (July – December 2013)* (Centar za politološko istraživanje u Siriji: "Rasipanje humanosti: Izveštaj o monitoringu društveno-ekonomske situacije u Siriji", kombinovani treći i četvrti izvještajni kvartal (jul-decembar 2013. godine)), maj 2014. godine, str. 6. i 38, http://www.unrwa.org/sites/default/files/scpr_report_q3-q4_2013_270514final_3.pdf; UNICEF, *Infographic: Syria's Children Under Siege* (UNICEF: Infografika: "Sirijska djeca pod opsadom"), maj 2014. godine, <http://www.unicefusa.org/syria-infographic-under-siege>; UNHCR, *Syria Crisis: Education Interrupted* (UNHCR: "Kriza u Siriji: Prekinuto školovanje"), decembar 2013. godine, str. 5, <http://www.refworld.org/docid/52aebbc04.html>.

⁽⁹⁰⁾ Sirijom je potpuno zavladała nezaposlenost, sa 54 posto odnosno 3,39 miliona nezaposlenih osoba na kraju 2013. godine. Većina od oko 2,67 miliona ljudi je ostala bez posla zbog sukoba, a gubitak

je dovelo do prekida u snabdijevanju interno raseljenih lica pitkom vodom i električnom energijom ⁽⁹¹⁾. Interno raseljene porodice koje su izgubile svoje izvore prihoda, gradska sirotinja, mali poljoprivrednici i stočari, povremeni radnici i sitni trgovci su navodno među najviše pogođenim grupama. Očekuje se da će se broj ljudi kojima je potrebna humanitarna pomoć u Siriji dodatno povećati zbog ograničenih ili nepostojećih osnovnih usluga, smanjenog pristupa hrani i vodi i nedostatka alternativnih egzistencijalnih mogućnosti ⁽⁹²⁾.

19. Prema izvještaju generalnog sekretara o provedbi rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014) ⁽⁹³⁾ bilo je nekih poboljšanja u pružanju humanitarne pomoći, uključujući preko linija razdvajanja i preko granica. Međutim, humanitarni pristup je i dalje nepouzdan zbog nesigurnosti i ograničenog pristupa koji nameću strane u sukobu ⁽⁹⁴⁾. Posebno zabrinjavaju populacije koje se nalaze u nepristupačnim i područjima pod opsadom, za koje se navodi da su praktično

njihovih prihoda utiče na preko 11 miliona ljudi koje su izdržavali i koji su s tim izgubili glavni izvor sredstava za život; Syrian Centre for Policy Research, *Squandering Humanity: Socioeconomic Monitoring Report on Syria, combined third and fourth quarter report (July – December 2013)* (Centar za politološko istraživanje u Siriji: "Rasipanje humanosti: Izvještaj o monitoringu društveno-ekonomske situacije u Siriji", kombinovani treći i četvrti izvještajni kvartal (jul-decembar 2013. godine)), maj 2014, str. 5. i 27-29, http://www.unrwa.org/sites/default/files/scpr_report_q3-q4_2013_270514final_3.pdf.

⁽⁹¹⁾ UN Security Council, *Implementation of Security Council resolution 2139 (2014) and 2165 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014)"), S/2014/696, 24. septembar 2014, para. 11, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2014/696.

⁽⁹²⁾ UN OCHA, *Syrian Arab Republic – Governorate Profile (June 2014)* (UN OCHA: "Profil pokrajina u Sirijskoj Arapskoj Republici (juni 2014. godine)"), 6. avgust 2014. godine, <http://syria.unocha.org/sites/default/files/Syria%20governorate%20profiles%206%20August%202014.pdf>.

⁽⁹³⁾ UN Security Council, *Security Council resolution 2165 (2014) [on the humanitarian situation in the Syrian Arab Republic and the establishment of a monitoring mechanism]* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Rezolucija Vijeća sigurnosti 2165 (2014) [o humanitarnoj situaciji u Sirijskoj Arapskoj Republici i uspostavljanju mehanizma za praćenje]"), 14. juli 2014 godine, S/RES/2165 (2014), <http://www.refworld.org/docid/53c66b974.html>; Rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 2139 (2014), koju je Vijeće sigurnosti usvojilo na svojoj 7116. sjednici, 22. februara 2014. godine, S/RES/2139 (2014), http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2139%282014%29; UN Security Council, *Implementation of Security Council resolution 2139 (2014) and 2165 (2014). Report of the Secretary-General* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014). Izvještaj generalnog sekretara"), S/2014/611, 21. avgust 2014. godine, para 23, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2014/611.

⁽⁹⁴⁾ "Sve strane u sukobu i dalje neopravdano uskraćuju pristup humanitarnoj pomoći"; UN Security Council, *Implementation of Security Council resolution 2139 (2014) and 2165 (2014). Report of the Secretary-General* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014). Izvještaj generalnog sekretara"), S/2014/611, 21. avgust 2014. godine, para. 55, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2014/611. "Bez obzira na donošenje rezolucije 2139 (2014), nesigurnost, neprijateljstva i administrativne ograničenja i dalje sprečavaju humanitarni pristup na sve većem broju lokacija. Valeri Amos (Valerie Amos), podsekretar UN-a za humanitarna pitanja okvalifikovala je kao "nečovječnu" opstrukciju isporuke pomoći, koju čine sve zaraćene strane"; UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izvještaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60, Prilog III, para. 1, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>.

odsječene od tokova snabdijevanja osnovnim namirnicama i do kojih humanitarni radnici ne mogu doći ⁽⁹⁵⁾. Sigurnosni rizici za humanitarne radnike su visoki jer je na desetine humanitarnih radnika ubijeno, pritvoreno ili oteto, a UN-ova vozila, skladišta i vozila hitne pomoći su izloženi napadima ⁽⁹⁶⁾.

20. U decembru 2013. godine, UN je pokrenuo najveći apel u svojoj historiji, sa revidiranim "Planom za isporuku humanitarne pomoći Siriji" (SHARP) i "Regionalnim planom za odaziv na izbjegličke probleme u Siriji" (RRP6). Na osnovu srednjoročne revizije ova dva plana, zatraženo je ukupno 6 milijardi USD za osiguranje humanitarne pomoći Siriji i susjednim zemljama. Kako se to navodi u sistemu UN-a za finansijsko praćenje, zaključno sa 25. oktobrom 2014. godine, za prvi plan je osigurano 38, a za drugi 52 posto, od zatraženih sredstava ⁽⁹⁷⁾.

Pristup na teritoriju i pravo da se traži azil

21. UNHCR karakteriše bjekstvo civila iz Sirije kao kretanje izbjeglica. Sirijcima i palestinskim izbjeglicama koji su živjeli u Siriji, neophodna je međunarodna zaštita sve dotle dok se sigurnosna situacija i stanje ljudskih prava u Siriji značajno ne poboljšaju i dok se ne zadovolje uvjeti za dobrovoljni povratak u sigurnosti i dostojanstvu.

22. UNHCR duboko cijeni velikodušnost zemalja u regionu, koje su prihvatile većinu osoba koje bježe iz Sirije, bez obzira na ogromne napore i pritiske koje zbog

⁽⁹⁵⁾ Vidi gore fusnotu 83.

⁽⁹⁶⁾ "Dvadeset devet pripadnika lokalnog osoblja Ujedinjenih naroda, od kojih je njih 26 radilo za UNRWA-u, još uvijek je u pritvoru ili se vode kao nestali. Ukupan broj humanitarnih radnika ubijenih u sukobu od marta 2011. godine je 63, što uključuje 15 radnika Ujedinjenih naroda, 38 radnika i volontera Crvenog polumjeseca u Siriji, sedam palestinskih radnika i volontera Društva crvenog polumjeseca, te tri strana radnika nevladinih organizacija"; UN Security Council, *Implementation of Security Council resolution 2139 (2014) and 2165 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti 2139 (2014) i 2165 (2014)"), S/2014/696, 24. septembar 2014. godine, para. 55, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2014/696. "Sirijski humanitarni radnici se suočavaju sa brojnim rizicima, uključujući sa egzekucijama po kratkom postupku, otmicama, hapšenjima, nasiljem i uznemiravanjem"; UN Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 2139 (2014)* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Izvještaj generalnog sekretara o provedbi rezolucije Vijeća sigurnosti 2139 (2014)"), 22. maj 2014. godine, S/2014/365, Prilog, str. 16, <http://www.refworld.org/docid/53ac00ee4.html>. Vidi i ICRC, *International Red Cross and Red Crescent Movement deplors deaths of two more Red Crescent volunteers in Syria* (ICRC: "Organizacije međunarodnog crvenog krsta i crvenog polumjeseca izražavaju žaljenje zbog smrti još dva volontera Crvenog polumjeseca u Siriji"), 3. juni 2014. godine, <http://www.icrc.org/eng/resources/documents/news-release/2014/06-03-syria-sarc-joint-statement.htm>; UN News Service, *Syria: UN humanitarian chief condemns attack on warehouse during aid distribution* (UN News Service: "Sirija: Šef UN-ovih humanitarnih radnika osuđuje napad na skladište tokom distribucije pomoći"), 25. maj 2014. godine, <http://www.refworld.org/docid/5384a1034.html>.

⁽⁹⁷⁾ Financial Tracking Service, *Total Funding to the Syrian Crisis 2014* (Tracking Financial Service: "Ukupno finansiranje sirijske krize u 2014. godini"), pristupljeno 25. oktobra 2014. godine, <http://fts.unocha.org/pageloader.aspx?page=specialsyriancrisis>.

toga trpe njihova ekonomija, javna infrastrukture i resursi, uključujući državne usluge poput obrazovnih i zdravstvenih sistema. Dok se pritisak na prihvatne zemlje u regiji povećava, javlja se sve veća zabrinutost u vezi sa tim da li Sirijci i palestinske izbjeglice koje su živjele u Siriji, od kojih su mnogi raseljeni više puta, mogu uopšte doći do sirijske granice ⁽⁹⁸⁾ te pronaći pristup i biti prihvaćeni u prihvatnim zemljama u regionu i šire ⁽⁹⁹⁾. Sve je više slučajeva prisilnog vraćanja i uskraćivanja pristupa na teritoriju ⁽¹⁰⁰⁾.

⁽⁹⁸⁾ "Postoje i zabrinjavajući znakovi da odlazak iz Sirije postaje sve teži, te da su mnogobrojni ljudi prisiljeni da plaćaju mito na kontrolnim punktovima naoružanih jedinica nanizanim duž granice. Izbjeglice koje prelaze preko pustinje u istočnom Jordanu, prisiljene su da plaćaju velike sume krijumčarima (100\$ ili više po osobi) da ih odvedu u sigurnost"; UNHCR, *Needs soar as number of Syrian refugees tops 3 million* (UNHCR: "Potrebe sve veće nakon što je broj sirijskih izbjeglica premašio cifru od tri miliona"), 29. avgust 2014. godine, <http://www.unhcr.org/53ff76c99.html>.

⁽⁹⁹⁾ Vidi, naprimjer, New York Times, *No Syrians Are Allowed Into Jordan, Agencies Say* (New York Times: "Agencija navodi da Sirijcima nije dozvoljen ulazak u Jordan"), 8. oktobar 2014. godine, <http://nyti.ms/1xpHGj>; Daily Star, *France backs creation of Syria-Turkey safe zone* (Daily Star: "Francuska podržava stvaranja sirijsko-turske sigurne zone"), 8. oktobar 2014. godine, <http://bit.ly/1neeGdJ>; Daily Star, *Border policies quietly changing for Syrian refugees* (Daily Star: "Granična politika se polako mijenja za sirijske izbjeglice"), 2. oktobar 2014. godine, <http://shar.es/1mprZb>; Daily Star, *Lebanese minister lobbies for Syrian refugee camps* (Daily Star: "Libanski ministar lobira za sirijske izbjegličke kampove"), 27. septembar 2014. godine, <http://bit.ly/Zg0Vj8>; Reuters, *Syrian refugees top 3 million, half of all Syrians displaced: U.N.* (Reuters: "Sa više od polovine raseljenog sirijskog stanovništva, broj sirijskih izbjeglica doseže cifru od 3 miliona: UN"), 29. avgust 2014. godine, <http://reut.rs/1qQQEVE>; Daily Star, *Derbas: Lebanon could close border with Syria* (Daily Star: "Derbas: Liban bi mogao zatvoriti granice sa Sirijom"), 11. avgust 2014. godine, <http://shar.es/1a1qf8>; Human Rights Watch, *Jordan: Palestinians Escaping Syria Turned Away* (Human Rights Watch: "Jordan: Vraćene palestinske izbjeglice koje bježe iz Sirije"), 7. avgust 2014. godine, <http://www.hrw.org/news/2014/08/07/jordan-palestinians-escaping-syria-turned-away>; UNRWA, *Midyear Review of the Syria Regional Crisis Response: January – December 2014* (UNRWA: "Polugodišnji pregled Regionalnog odaziva na krizu u Siriji: januar-decembar 2014. godine"), str. 5, http://www.unrwa.org/sites/default/files/syria_regional_crisis_response_midyear_review_2014.pdf;

Amnesty International, *Families ripped apart as Palestinian refugees from Syria denied entry to Lebanon* (Amnesty International: "Porodice razdvojene jer palestinskim izbjeglicama iz Sirije nije dozvoljeno da uđu u Liban"), 1. juli 2014. godine, <http://www.amnesty.org/en/news/families-ripped-apart-palestinian-izbjeglice-Sirija-odbijen-ulazak-Liban-2014/07/01>; Reuters, *Turkey builds wall in token effort to secure border with Syria* (Reuters: "Turska gradi zid u znakovitom nastojanju da osigura granicu sa Sirijom"), 5. maj 2014. godine, <http://reut.rs/1kBYkUF>; Human Rights Watch, *Egypt: Syria Refugees Detained, Coerced to Return* (Human Rights Watch: "Egipat: Sirijske izbjeglice u pritvoru prisiljene na povratak"), 11. novembar 2013. godine, <http://www.refworld.org/docid/52820e5f4.html>; Amnesty International, *Growing restrictions growing restrictions, tough conditions: The plight of those fleeing Syria to Jordan* (Amnesty International: "Sve veća ograničenja i teški uvjeti: Stradanja ljudi koji bježe iz Sirije u Jordan"), 31. oktobar 2013. godine, <http://www.refworld.org/docid/5278ecd64.html>.

⁽¹⁰⁰⁾ UN Human Rights Council, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* (Vijeće UN-a za ljudska prava: "Izveštaj Nezavisne međunarodne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku"), 13. avgust 2014. godine, A/HRC/27/60. Prilog III, para. 3, <http://www.refworld.org/docid/53fed8134.html>.

23. UNHCR je zabrinut zbog fizičkih barijera, poput ograda ili drugih prepreka postavljenih duž granice ⁽¹⁰¹⁾, te prakse vraćanja sa kopnenih ili vodenih granica ⁽¹⁰²⁾. Broj Sirijaca koji dolaze u Evropu morskim putem je povećan u 2013. godini i nastavio je da raste i u 2014. godini. Najviše spašavanja na Mediteranskom moru se odnosi na spašavanje Sirijaca ⁽¹⁰³⁾. Osobama koje su izbjegle iz Sirije i koje prelaze preko međunarodnih voda u potrazi za međunarodnom zaštitom treba biti dozvoljeno da se iskrcaju na sigurno mjesto, što znači na mjesto koje je fizički sigurno, gdje njihove osnovne potrebe mogu biti zadovoljene i gdje su sigurni od *refoulementa* ⁽¹⁰⁴⁾.

24. U tom kontekstu, UNHCR nastavlja da poziva sve zemlje da se pobrinu da osobe koje bježe iz Sirije, uključujući i palestinske izbjeglice i ostale građane Sirije, budu prihvaćeni na njihove teritorije i da im bude omogućeno da traže azil. Pitanje ulaska i prihvata osoba koje bježe iz Sirije treba da bude rješavano tako da se vodi računa o njihovoj zaštiti, bez obzira na to da li ulazak traže bez odgovarajuće dokumentacije ili na neki drugi neregularan način. UNHCR apeluje na sve države da osiguraju da civili iz Sirije budu zaštićeni od *refoulementa* i da im se pruži međunarodna zaštita, čija forma može varirati u zavisnosti od prihvatnih i procesnih kapaciteta zemlje, uz zagaranovano poštivanje njihovih osnovnih ljudskih prava. Sirijci i ostali građani Sirije, kojima je neophodna međunarodna zaštita, a koji su se obratili UNHCR-u ili vlastima prihvatne zemlje, registruju se kao osobe koje traže međunarodnu zaštitu.

Civilni i humanitarni karakter azila

25. S obzirom na oružani sukob koji vlada u Siriji, moguće je da među onima koji napuštaju Siriju i traže međunarodnu zaštitu u susjednim zemljama ima i pojedinaca koji su učestvovali u borbama – tj. boraca ⁽¹⁰⁵⁾ odnosno drugih naoružanih elemenata

⁽¹⁰¹⁾ Open Democracy, Cynthia Orchard, *Closed eyes, closed borders: EU policy and refugees from Syria* (Open Democracy, Sintija Orčard (Cynthia Orchard): "Zatvorene oči, zatvorene granice: Politika EU prema izbjeglicama iz Sirije"), 3. septembar 2014. godine, <http://bit.ly/1Daufld>; UNHCR, *Syrian Refugees in Europe: What Europe Can Do to Ensure Protection and Solidarity* (UNHCR: "Sirijske izbjeglice u Evropi: Šta Evropa može učiniti da osigura zaštitu i solidarnost"), 11. juli 2014. godine, str. 7, <http://www.refworld.org/docid/53b69f574.html>.

⁽¹⁰²⁾ UNHCR, *Syrian Refugees in Europe: What Europe Can Do to Ensure Protection and Solidarity* (UNHCR: "Sirijske izbjeglice u Evropi: Šta Evropa može učiniti da osigura zaštitu i solidarnost"), 11. juli 2014. godine, str. 7-9, <http://www.refworld.org/docid/53b69f574.html>.

⁽¹⁰³⁾ UNHCR, *Syrian Refugees in Europe: What Europe Can Do to Ensure Protection and Solidarity* (UNHCR: "Sirijske izbjeglice u Evropi: Šta Evropa može učiniti da osigura zaštitu i solidarnost"), 11. juli 2014. godine, str. 4. i 10-12, <http://www.refworld.org/docid/53b69f574.html>.

⁽¹⁰⁴⁾ Vidi: UNHCR, *Submission by the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees in the Case of Hirsi and Others v. Italy* (UNHCR: "Predstavka Visokog komesarijata Ujedinjenih naroda za izbjeglice u predmetu *Hirsi i ostali protiv Italije*", 29. mart 2011. godine. Predstavka br. 27765/09, <http://www.refworld.org/docid/4d92d2c22.html>.

⁽¹⁰⁵⁾ Imajte na umu da UNHCR koristi riječ "borci" u širem smislu od specifičnog značenja ove riječi u međunarodnom humanitarnom pravu i da se ista odnosi na "svakog pripadnika, bilo muškog ili ženskog,

(¹⁰⁶). Iako svjestan izazova u sadašnjem okruženju, UNHCR ipak poziva sve predmetne vlade da učine sve što mogu kako bi se identifikovali borci i naoružani elementi među ostalim ljudima koji pristižu iz Sirije, te da borce i ostale naoružane elemente smjeste zasebno, u skladu sa humanitarnim i civilnim karakterom azila. Prema pojedincima za koje je utvrđeno da su borci ili naoružani elementi, uključujući i prema djeci koja su povezana sa oružanim snagama ili naoružanim skupinama, treba postupati u skladu sa postojećim standardima koji važe u međunarodnim pravu (¹⁰⁷).

Razmatranje individualnih zahtjeva za azil

26. Iako većina Sirijaca i drugih ljudi koji napuštaju zemlju ostaje u regiji, sve je više onih koji odlaze u udaljenije zemlje i tamo traže međunarodnu zaštitu. Njihovi zahtjevi treba da budu razmotreni u fer i efikasnom postupku. UNHCR smatra da će većina Sirijaca koji traže međunarodnu zaštitu vjerovatno ispuniti kriterije navedene u definiciji izbjeglice iz člana 1A(2) Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine, jer će osnovano strahovati od proganjanja iz jednog od konvencijskih razloga. Za mnoge civile koji su pobjegli iz Sirije, spona sa konvencijskim razlozima leži u direktnoj ili indirektnoj, stvarnoj ili percipiranoj, povezanosti sa jednom od strana u sukobu (¹⁰⁸). Da bi pojedinac zadovoljio izbjegličke kriterije, on ne mora da bude meta sam za sebe, u smislu da ne mora biti "izdvojen" u svrhu proganjanja koje se već dogodilo ili za koje postoji rizik da će se dogoditi. Sirijci i svi ostali građani Sirije koji su odatle pobjegli mogu, na primjer, biti izloženi riziku od proganjanja zbog imputiranog političkog mišljenja, koje im nameću snage koje kontrolišu njihovo naselje ili selo gdje su živjeli, ili zbog toga što pripadaju vjerskoj ili etničkoj manjini koja se povezuje sa određenom stranom u sukobu. S tim u vezi, UNHCR pozdravlja činjenicu da su

*regularnih oružanih snaga ili neregularnih naoružanih skupina ili svakoga ko je aktivno učestvovao u vojnim aktivnostima i borbama ili je radio na regrutovanju i obučavanju vojnog osoblja ili je u naoružanoj organizaciji, bilo regularnoj ili neregularnoj, bio u poziciji da izdaje naredbe ili donosi odluke, a nađe se u prihvatnoj zemlji". Vidi UNHCR, *Operational Guidelines on Maintaining the Civilian and Humanitarian Character of Asylum* (UNHCR: "Operativne smjernice o očuvanju civilnog i humanitarnog karaktera azila"), septembar 2006. godine, str. 17, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/452b9bca2.html>.*

(¹⁰⁶) Izraz "naoružani elementi" se odnosi na sve pojedince koji nose oružje, a koji mogu biti borci ili civili. Namjera je da se ovim izrazom obuhvate i civili koji možda nose oružje zbog samoodbrane ili iz razloga koji se odnose na neke vojne aktivnosti. Iako svi naoružani elementi moraju biti razoružani po prelasku granice i ulasku u prihvatnu zemlju, samo borci moraju biti razdvojeni od ostalih i internirani. Vidi UNHCR, *Operational Guidelines on Maintaining the Civilian and Humanitarian Character of Asylum* (UNHCR: "Operativne smjernice za očuvanje civilnog i humanitarnog karaktera azila"), septembar 2006. godine, str. 17, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/452b9bca2.html>.

(¹⁰⁷) Uključujući međunarodno ljudsko pravo i međunarodno humanitarno pravo. U principu, djecu povezanu sa oružanim snagama ili naoružanim skupinama ne bi trebalo internirati, mada su mogući izuzeci u slučaju djece starije od 15 godina, iz razloga koji su vezani za sukob. U takvim slučajevima, internirana djeca treba da uživaju posebne garancije, kako je to predviđeno u međunarodnom humanitarnom pravu i pravu o ljudskim pravima. Vidi UNHCR, *Operational Guidelines on Maintaining the Civilian and Humanitarian Character of Asylum* (UNHCR: "Operativne smjernice za očuvanje civilnog i humanitarnog karaktera azila"), septembar 2006. godine, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/452b9bca2.html>.

(¹⁰⁸) Vidi, također, para. 12.

države članice EU u većoj mjeri odobravale izbjeglički status tražiocima azila iz Sirije u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu, kada je Sirijcima uglavnom odobravana supsidijarna zaštita ⁽¹⁰⁹⁾.

27. U sve češćim izuzetnim slučajevima, u kojima konvencijski kriteriji neće biti ispunjeni, u obzir se moraju uzeti širi izbjeglički kriteriji, koji su definisani u regionalnim instrumentima o izbjeglicama ⁽¹¹⁰⁾, ili drugi oblici međunarodne zaštite, uključujući supsidijarnu zaštitu ⁽¹¹¹⁾ ili zaštitu od *refoulementa*, koja potiče iz univerzalnih ili regionalnih normi ljudskih prava ⁽¹¹²⁾ ili se zasniva na zakonodavnim standardima države.

⁽¹⁰⁹⁾ UNHCR, *Syrian Refugees in Europe: What Europe Can Do to Ensure Protection and Solidarity* (UNHCR: "Sirijske izbjeglice u Evropi: Šta Evropa može učiniti da osigura zaštitu i solidarnost"), 11. juli 2014. godine, str. 16, <http://www.refworld.org/docid/53b69f574.html>.

⁽¹¹⁰⁾ Za regionalne izbjegličke kriterije vidi Organization of African Unity, *Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa* ("OAU Convention") (Organizacija afričkog jedinstva: "Konvencija koja pokriva specifične aspekte izbjegličkih problema u Africi") ("Afrička konvencija"), 10. septembar 1969, 1001 U.N.T.S. 45, dostupno na: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b36018.html>; *Cartagena Declaration on Refugees, Colloquium on the International Protection of Refugees in Central America, Mexico and Panama* ("Kartagenska deklaracija o izbjeglicama, Kolokvij o međunarodnoj zaštiti izbjeglica u Srednjoj Americi, Meksiku i Panami"), 22. novembar 1984. godine, dostupno na: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b36ec.html>; Asian-African Legal Consultative Organization (AALCO), *Bangkok Principles on the Status and Treatment of Refugees* ("Bangkok Principles") (Azijsko-afrička pravna savjetodavna organizacija (AALCO): "Principi iz Bangkoka o statusu izbjeglica i postupanju prema izbjeglicama") ("Principi iz Bangkoka"), 31. decembar 1966. godine, dostupno na: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3de5f2d52.html>.

⁽¹¹¹⁾ Za supsidijarnu zaštitu, vidi European Union, *Council Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on Minimum Standards for the Qualification and Status of Third Country Nationals or Stateless Persons as Refugees or as Persons Who Otherwise Need International Protection and the Content of the Protection Granted* (Evropska unija: "Direktiva Vijeća 2004/83/EC od 29. aprila 2004. godine o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili osoba koje iz drugih razloga imaju potrebu za međunarodnom zaštitom i o sadržaju dodijeljene zaštite"), 19. maj 2004. godine, 2004/83/EC, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4157e75e4.html>.

⁽¹¹²⁾ Kao što su: *Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment* ("Konvencija protiv mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja"), [Usvojena i otvorena za potpisivanje, ratifikaciju i pristupanje rezolucijom Generalne skupštine 39/46 od 10. decembra 1984, stupila na snagu 26. juna 1987. godine, u skladu sa članom 27 (1)], dostupno na: <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CAT.aspx>; *International Covenant on Civil and Political Rights* ("Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima") [Usvojen i otvoren za potpisivanje, ratifikaciju i pristupanje rezolucijom Generalne skupštine 2200A (XXI) od 16. decembra 1966. godine, stupio na snagu 23. marta 1976. godine, u skladu sa članom 49], dostupno na: <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx>; *European Convention on Human Rights, [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms]* ("Evropska konvencija o ljudskim pravima", ["Konvencija za zaštitu ljudskih prava i fundamentalnih sloboda"], Rim, 4. novembar 1950. godine, dostupno na: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf .

Profili rizika

28. UNHCR smatra da će, kod individualnog razmatranja zahtjeva tražilaca azila koji su izbjegli iz Sirije, a koje se vrši u postupku uspostavljenom za odlučivanje o izbjegličkom ili azilskom statusu, međunarodna zaštita u smislu odredaba iz Izbjegličke konvencije najvjerojatnije biti neophodna u slučajevima koji potpadaju pod bilo koji od dolje navedenih profila ili pod više njih, osim, naravno, ukoliko predmetni pojedinac ne potpada pod klauzule o isključenju (vidi para. 29). Članovima porodica ili osobama koje su inače u bliskoj vezi sa osobama koje potpadaju pod bilo koji od dolje navedenih profila će vjerovatno biti potrebna međunarodna izbjeglička zaštita, što će zavisiti od pojedinačnih okolnosti svakog slučaja. U relevantnim slučajevima bi naročito trebalo razmotriti proganjanje koje se dogodilo u prošlosti, a kojima su osobe koje traže izbjeglički status mogle biti podvrgnute ⁽¹¹³⁾.

Navedeni profili su ustanovljeni na osnovu informacija koje su bile dostupne u vrijeme pisanja ovog dokumenta, što ne mora značiti da su sveobuhvatni. Dakle, odluku o tome da je neki zahtjev neosnovan ne bi trebalo donijeti samo zbog toga što ne potpada pod neki od već identifikovanih profila.

- *stvarni ili percipirani protivnici vlade*, uključujući, ali ne ograničavajući se na: članove političkih opozicionih stranaka; demonstrante, aktiviste i druge osobe za koje se smatra da su simpatizeri opozicije; pripadnike antivladinih naoružanih skupina ili osobe za koje se smatra da su pripadnici antivladinih naoružanih skupina; osobe koje izbjegavaju vojnu obavezu i dezertere iz Oružanih snaga; dužnosnike vlade i stranke BAAS (*Ba'ath*) koji su napustili tu poziciju; članove porodica i saradnike protivnika ili percipiranih protivnika vladajućeg režima; i civilno stanovništvo u gradskim naseljima, gradovima i selima za koje se smatra da su protivnici vladajućeg režima.
- *stvarne ili percipirane pristalice vlade*, uključujući, ali ne ograničavajući se na: vladine dužnosnike i članove stranaka koje su povezane sa vladom; pripadnike i percipirane pripadnike vladinih i provladinih snaga i civile za koje se smatra da su saradnici vladinih ili provladinih snaga; članove porodica osoba koje podržavaju ili za koje se smatra da podržavaju vladu; i civilno stanovništvo u gradskim naseljima, gradovima i selima za koje se smatra da podržavaju vladajući režim;

⁽¹¹³⁾ Vidi relevantno mišljenje o uticaju prošlog proganjanja, UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 4: "Internal Flight or Relocation Alternative" Within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees* (UNHCR: "Smjernice o međunarodnoj zaštiti br. 4: 'Alternativa internog bijega ili premještanja' u kontekstu člana 1A(2) Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine i/ili njenog Protokola iz 1967. godine"), HCR/GIP/03/04, 23. juli 2003. godine, para 26, dostupno na: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3f2791a44.html>.

- *osobe koje se suprotstavljaju ili za koje se vjeruje da se suprotstavljaju IDIŠ-u na područjima pod njihovom kontrolom;*
- *stručni djelatnici, naročito novinari i drugi medijski djelatnici, te ljudi koji se bave građanskim novinarstvom; doktori i drugi zdravstveni radnici; pobornici ljudskih prava; humanitarni radnici; umjetnici; i biznismeni i poduzetnici;*
- *pripadnici vjerskih grupa, uključujući sunita, šiite, alavite, ismailije, imamije, druze, hrišćane i jazide);*
- *osobe za koje se smatra da se protive šerijatskom zakonu na područjima pod kontrolom islamističkih ekstremista;*
- *pripadnici manjinskih etničkih skupina, uključujući Kurde, Turkmene, Asirce, Čerkeze i Jermene;*
- *žene, naročito žene koje su žrtve ili su u opasnosti da budu žrtve seksualnog nasilja, ranih i prisilnih brakova, nasilja u porodici, zločinima iz "časti", ili trgovine ljudima;*
- *djeca, naročito djeca kojoj prijete rizik od pritvaranja ili koja su već pritvarana; djeca koja su žrtve ili koja su u opasnosti da budu žrtve maloljetničke i prisilne regrutacije, seksualnog nasilja i nasilja u porodici, dječjeg rada, trgovine ljudima i sistematskog uskraćivanja prava na obrazovanje;*
- *osobe drugačije seksualne orijentacije odnosno rodnog identiteta i interpolne osobe;*
- *palestinske izbjeglice iz Sirije.*

Razmatranja o isključenju

Među državljanima ili drugim građanima Sirije koji traže azil može biti osoba koje potpadaju pod klauzule o isključenju u smislu člana 1F Izbjegličke konvencije ⁽¹¹⁴⁾. Na klauzule o isključenju će se pozvati naročito u slučajevima koji uključuju moguće sudjelovanje u nasilju od marta 2011. godine, uključujući u nezakonitim napadima na civile, u napadima na škole i bolnice i uništavanju kulturnih i vjerskih objekata, u ubistvima, mučenjima i drugim oblicima zlostavljanja, otmicama, držanju talaca silovanju i drugim oblicima seksualnog nasilja, prisilnom raseljavanju te regrutovanju i

⁽¹¹⁴⁾ UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 5: Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees* (UNHCR: "Smjernice za međunarodnu zaštitu br. 5: Primjena klauzula o isključenju iz člana 1F Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine"), 04. septembar 2003. godine, HCR/GIP/03/05, dostupno na: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3f5857684.html>.

iskorištavanju djece ⁽¹¹⁵⁾. Na klauzule o isključenju će se također pozvati u slučaju podnosioca zahtjeva koji su prije marta 2011. godine možda bili uključeni u kršenja ljudskih prava ili u druga djela koja potpadaju pod obim člana 1F Izbjegličke konvencije ⁽¹¹⁶⁾. U takvim slučajevima će biti neophodno pažljivo ispitati individualnu odgovornost za krivična djela koja bi mogla dati povoda za isključenje iz međunarodne zaštite izbjeglica. Imajući u vidu potencijalno ozbiljne posljedice isključenja iz međunarodne zaštite, klauzule o isključenju bi trebalo tumačiti restriktivno i primjenjivati ih s oprezom. Puko sudjelovanje u oružanom sukobu nije razlog za isključenje. Slično tome, ni puka pripadnost nekoj skupini ili organizaciji nije dovoljan razlog za isključenje. U svim ovim slučajevima je neophodno obaviti potpunu individualnu procjenu ⁽¹¹⁷⁾.

Povratak, moratorij na prisilna vraćanja i razmatranje zahtjeva sur place

30. Kako će situacija u Siriji vjerovatno i dalje ostati neizvjesna, UNHCR pozdravlja to što su vlade nekoliko zemalja obustavile prisilno vraćanje sirijskih državljana ili ostalih građana, uključujući i onih čiji su zahtjevi za azil odbijeni. Takve mjere treba da ostanu na snazi do daljeg. UNHCR stoga smatra da ne bi bilo prikladno da se državljani ili građani Sirije vraćaju u susjedne i nesusjedne zemlje u regionu Sirije. U nekim slučajevima, takvo vraćanje možda nije ni sigurno za predmetne pojedince, a njihove (posebne) potrebe možda neće biti moguće zadovoljiti. Međutim, šire gledano, UNHCR smatra da uzdržavanjem od prisilnog vraćanja u susjedne zemlje i zemlje u regionu, države daju značajan doprinos pružanju zaštite i pomoći onima koji su pobjegli iz Sirije i izražavaju međunarodnu solidarnost sa njima, priznajući da je

⁽¹¹⁵⁾ Postoje izvještaji o tome kako su sve strane u sukobu počinile kršenja ljudskih prava (prije i poslije 2011. godine) te teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava (sa julom 2012. godine). Vidi, naročito, izvještaje Nezavisne istražne komisije za Sirijsku Arapsku Republiku, dostupno na: <http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/ColSyria/OralUpdate18March2014.pdf>. Što se tiče IDIŠ-a i Džabat al-Nusre, vidi, također, UN Security Council, *Security Council Adopts Resolution 2170 (2014) Condemning Gross, Widespread Abuse of Human Rights by Extremist Groups in Iraq, Syria* (Vijeće sigurnosti UN-a: "Vijeće sigurnosti usvojilo Rezoluciju 2170 (2014) osudivši teška, rasprostranjena kršenja ljudskih prava, koja čine skupine ekstremista u Iraku i Siriji"), 15. avgust 2014. godine, <http://www.un.org/press/en/2014/sc11520.doc.htm>.

⁽¹¹⁶⁾ Vidi, na primjer, godišnje izvještaje Amnesty Internationala o Siriji za 2011. ili za prethodne godine, dostupno na: www.amnesty.org i izvještaje organizacije Human Rights Watch o stanju ljudskih prava u Siriji za 2011. i za prethodne godine, dostupno na: <http://www.hrw.org/node/79288>.

⁽¹¹⁷⁾ U pojedinim slučajevima moguća je pretpostavka o individualnoj odgovornosti za djela koja potpadaju pod klauzule o isključenju ukoliko je pripadnost i učešće u aktivnostima neke naročito nasilne grupe bilo na dobrovoljnoj osnovi. Detaljne upute o tumačenju i primjeni člana 1F Izbjegličke konvencije mogu se naći u dokumentu UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 5: Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees* (UNHCR: "Smjernice za međunarodnu zaštitu br. 5: Primjena klauzula o isključenju: Član 1F Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine"), HCR/GIP/03/05, 4. septembar 2003. godine, <http://www.refworld.org/docid/3f5857684.html>; te u dokumentu *Background Note on the Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees* ("Zabilješka o primjeni klauzula o isključenju: Član 1F Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine"), 4. septembar 2003. godine, <http://www.refworld.org/docid/3f5857d24.html>.

velika većina ljudi koji su pobjegli iz Sirije prihvaćena u regionu i da je samo vrlo mali postotak Sirijaca otišao u udaljenije zemlje.

31. U svjetlu daljih dešavanja i izmijenjenih okolnosti u Siriji, možda će biti prikladno ponovo pokrenuti predmete Sirijaca čiji su zahtjevi odbijeni, u mjeri u kojoj to još nije učinjeno, kako bi se osiguralo donošenje odgovarajuće odluke u slučaju onih koji, uslijed promijenjenih okolnosti, imaju valjan *sur place* zahtjev, što će im omogućiti da uživaju zaštitu i prava koji proizilaze iz izbjegličkog statusa.

32. UNHCR poziva vlade da nadgledaju povratke Sirijaca ili ostalih građana Sirije iz susjednih ili drugih zemalja i da procijene da li se oni vraćaju na osnovu njihove slobodne volje i dobre informisanosti. U svjetlu okolnosti koje preovlađuju u Siriji, takvi povraci, do kojih može doći iz ličnih ili porodičnih razloga ili zbog toga što nisu zadovoljene njihove potrebe za zaštitom odnosno pomoći, ne treba da predstavljaju zabranu ponovnom ulasku i ne treba nužno da im ograničavaju pristup zaštiti i pomoći u prihvatnoj zemlji. Međutim, UNHCR poziva vlade da pomno prate sve znake koji ukazuju na regrutovanje izbjeglica radi njihovog angažovanja u borbama, što se može dokazati na osnovu povratka u Siriju. Osobe koje su se vratile u Siriju iz tog razloga treba da budu identifikovane kao borci ili naoružani elementi, u skladu sa gore navedenim smjernicama (para. 25).

Solidarnost i raspodjela tereta

33. UNHCR kontinuirano upozorava na to da se moraju preduzeti hitne mjere kako bi se ublažio rizik od širenja sukoba u regionu te spriječila destabilizacija sirijskih susjeda. Više nego ikada su neophodne snažne i pravovremene mjere međunarodne solidarnosti kako bi se podržale susjedne zemlje i zemlje u regionu u njihovim nastojanjima da zaštite i pomognu one koji bježe iz Sirije ⁽¹¹⁸⁾. Te mjere uključuju, između ostalog, aktivno angažovanje (uz velikodušno finansiranje) humanitarnih i razvojnih aktera na pružanju pomoći prihvatnim zajednicama u jačanju njihove infrastrukture i javnih usluga, te podržavanju kontinuirane apsorpcije velikog broja izbjeglica unutar tih zajednica.

34. UNHCR ponovo poziva, sa novom hitnošću uslijed sve većih pritisaka i novog priliva u susjedne zemlje, države koje nisu u neposrednom okruženju Sirije da istraže konkretne i svrsishodne načine za iskazivanje solidarnosti. Susjedne zemlje neće biti

⁽¹¹⁸⁾ UNHCR, *Background note on international solidarity, responsibility-sharing and burden-sharing on refugee-related issues* (UNHCR: "Informacija o međunarodnoj solidarnosti, podjeli odgovornosti i raspodjeli tereta za izbjeglička pitanja"), 26. avgust 2014. godine, <http://www.unhcr-northern-europe.org/print/media/artikel/84bb28a5190e0264d14538aedecb65ac/background-note-on-international-sol.html>; UNHCR, *Ministerial Coordination Meeting of Major Host Countries for Syrian Refugees in Jordan* (UNHCR: "Ministarski koordinacioni sastanak u Jordanu zemalja koje prihvataju najviše sirijskih izbjeglica"), 4. maj 2014. godine, <http://shar.es/1anw9P>. Vidi i Jordan Times, *Syria neighbours want more from world to handle refugee burden* (Jordan Times: "Sirijski susjedi žele više od svijeta kako bi se mogli nositi sa izbjegličkim teretom"), 4. maj 2014. godine, <http://bit.ly/1qQDxUo>.

u stanju da podnesu ogroman teret i odgovornost za pružanje zaštite, koje trenutno snose, bez svrsishodne i značajne solidarnosti, koja mora da prevaziđe dosadašnje okvire. Eskalacija sukoba u Iraku, opetovani sigurnosni incidenti u Libanu, izazovi sa kojima se suočava Turska u osmišljavanju odaziva na posljednji priliv sirijskih izbjeglica, koji se odvija dosada neviđenim tempom, kao i izvještaji o sve većim socijalnim tenzijama između izbjeglica i prihvatnih zajednica, ukazuju na destabilizirajući učinak priliva sirijskih izbjeglica u regionu. Osim prijeko potrebne solidarnosti kroz davanje finansijskih i drugih doprinosa pogođenim zemljama u regiji, u cilju rješavanja humanitarnih i urgentnih razvojnih potreba ⁽¹¹⁹⁾, solidarnost bi se mogla pokazati kroz velikodušne programe humanitarnog prihvata, preseljenja u treće zemlje ili drugih oblika prihvata ⁽¹²⁰⁾, kao što je pojednostavljeno, produženo i ubrzano spajanje porodica, vizne procedure, te produženje studentskih ili radnih viza. Kreiranje programa za zakoniti prihvati te bolja saradnja na iznalaženju trajnih rješenja za izbjeglice bi također doprinijeli smanjenju broja osoba kojima danas ne preostaje ništa drugo nego da se upuste u rizično putovanje u čamcima ili preko kopna kako bi dospjeli na sigurnu teritoriju.

35. UNHCR je ohrabren postojećim ponudama koje odražavaju različite oblike solidarnosti ⁽¹²¹⁾, ali poziva te zemlje da učine još više, a druge da se pridruže ovim naporima ⁽¹²²⁾, uslijed krize dosada neviđenih razmjera, u sve nestabilnijem sigurnosnom okruženju u regionu.

⁽¹¹⁹⁾ Vidi, na primjer, UNHCR, *Ministerial Coordination Meeting of Major Host Countries for Syrian Refugees in Jordan* (UNHCR: "Ministarski koordinacioni sastanak u Jordanu zemalja koje prihvataju najviše sirijskih izbjeglica"), 4. maj 2014. godine, <http://shar.es/1anw9P>.

⁽¹²⁰⁾ Prema izjavi Antonija Gutereša (António Guterres), visokog komesara UN-a za izbjeglice: "... Preseljenje u treće zemlje i ostali programi humanitarnog prihvata su od ključnog značaja i mogu spasiti živote žrtvama sukoba u Siriji. Oni predstavljaju još jedan izraz solidarnosti sa prihvatnim zemljama i zajednicama čije ekonomije i društva trpe posljedice ovog užasnog sukoba"; UNHCR, *New resettlement places offered for Syrian refugees* (UNHCR: "Za sirijske izbjeglice ponuđena nova mjesta za preseljenje"), 27. juni 2014. godine, <http://www.unhcr.org/53ad92ff6.html>.

⁽¹²¹⁾ UNHCR je zamolio države da osiguraju 30.000 mjesta za preseljenje i humanitarni prihvati sirijskih izbjeglica u 2013. i 2014. godini. UNHCR je također pozvao države da se dugoročno obavežu kako bi se osigurali preseljenje i drugi oblici prihvata za 100.000 sirijskih izbjeglica u 2015. i 2016. godini. Većina dosadašnjih ponuda dolazi iz evropskih zemalja, sa Njemačkom koja je ponudila više od polovine od ukupno ponuđenih mjesta. Pored toga, SAD se obavezao na otvoren broj mjesta za preseljenje; UNHCR, *Finding Solutions for Syrian Refugees, Resettlement, Humanitarian Admission, and Family Reunification* (UNHCR: "Iznalaženje rješenja za sirijske izbjeglice kroz preseljenje, humanitarni prihvat i spajanje porodica"), 11. avgust 2014. godine, <http://www.unhcr.org/52b2febafc5.pdf>; UNHCR, *UNHCR urges Europe to do more to help Syrian refugees* (UNHCR: "UNHCR podstiče Evropu da još više pomogne sirijskim izbjeglicama"), 11. juli 2014. godine, <http://www.unhcr.org/53bfcd969.html>; UNHCR, *New resettlement places offered for Syrian refugees* (UNHCR: "Za sirijske izbjeglice ponuđena nova mjesta za preseljenje"), 27. juni 2014. godine, <http://www.unhcr.org/53ad92ff6.html>.

⁽¹²²⁾ UNHCR, *Syrian Refugees in Europe: What Europe Can Do to Ensure Protection and Solidarity* (UNHCR: "Sirijske izbjeglice u Evropi: Šta Evropa može učiniti da osigura zaštitu i solidarnost"), 11. juli 2014. godine, <http://www.refworld.org/docid/53b69f574.html>.

36. U konačnici, solidarnost se može i treba iskazati i kroz osiguranje odgovarajućeg postupanja ⁽¹²³⁾ i zaštite za relativno mali broj Sirijaca koji dolaze u udaljenije zemlje, bilo direktno iz Sirije, preko zemalja u regionu ili morskim putem, tako što će im se omogućiti pristup teritoriji i brzom i pravednom azilnom postupku. Neophodan je velikodušan pristup zaštiti, koji bi se ogledao u nekažnjavanju onih koji dolaze bez ličnih isprava (ili na neki drugi neregularan način) i visokoj stopi priznanja izbjegličkog statusa, uz osiguranje pripadajućih prava.

Dalja dešavanja

37. Ove smjernice će biti ažurirane kako se situacija u Siriji bude dalje razvijala. Sve odluke o potrebama za međunarodnom zaštitom civila koji bježe iz Sirije moraju se zasnivati na posljednjim informacijama o sigurnosnoj i humanitarnoj situaciji i stanju ljudskih prava u Siriji.

⁽¹²³⁾ Uspostavljanje strogih ograničenja i zaštitnih mjera protiv upotrebe pritvora, u kombinaciji sa alternativnim mjerama i svim drugim mjerama koje poboljšavaju uvjete za tražioce azila koji čekaju na odluku o njihovim zahtjevima za zaštitu, također su važni elementi reagovanja na dolaske iz Sirije u ovim zemljama. Vidi UNHCR, *Guidelines on the Applicable Criteria and Standards relating to the Detention of Asylum-Seekers and Alternatives to Detention*, 2012 (UNHCR: "Smjernice o pozitivnim kriterijima i standardima koji se odnose na pritvaranje tražilaca azila i alternative pritvoru", 2012) <http://www.refworld.org/docid/503489533b8.html>.